

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

О.В. Попович, Л.В. Томаш

***ПРАКТИКА ПРИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО
ПОКАРАННЯ ТА ІНШИХ ЗАХОДІВ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ***

*навчально-методичний посібник
для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»*

Чернівці, 2025

УДК: 343.3/7.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри
загальнотеоретичної юриспруденції та прав людини
Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»
(Протокол № 6 від 26 грудня 2024 року)

Рекомендовано до друку
Навчально-методичною радою
Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»
(Протокол № 6 від 18 лютого 2025 року)

Рецензенти:

Латковська Т.А. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Бабій А.Ю. - доцент кафедри юриспруденції Чернівецького інституту Міжнародного гуманітарного університету, кандидат юридичних наук, доцент.

Автори-укладачі:

Попович О.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції та прав людини Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»,

Томаш Л.В. – кандидат юридичних наук, директор Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН

Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня; галузь знань — 08 «Право», спеціальність - 081 «Право» / О.В. Попович, Л.В. Томаш. Чернівці, 2025. 131 с.

Навчально-методичний посібник розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру», яка є складовою освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

© Чернівецький навчально-науковий
юридичний інститут
Національного університету
«Одеська юридична академія», 2025
© Попович О.В., Томаш Л.В., 2025

ЗМІСТ

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2.ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
3.СТРУКТУРА І ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
4.ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА.....	13
5.ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	22
6.ЗАВДАННЯ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ.....	48
7.ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ.....	105
8.ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ.....	115
9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	120

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Успішність протидії злочинності значною мірою залежить від правильного застосування кримінально-правових заходів реагування на вчинене кримінальне правопорушення. Передумовою ж якісного та правильно застосування тих або інших норм кримінального права виступає знання реалій існування і реалізації кримінальної відповідальності і покарання. Призначити особі покарання, яке буде необхідним та достатнім для її виправлення та попередження нових кримінальних правопорушень, є одним із відповідальних і важливих завдань у правозастосовній практиці. Зазначене обумовлює актуальність та значимість опанування практикою призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру у формуванні юриста, який працює в сфері кримінального судочинства.

Зміст освітнього компонента «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру» складають питання, присвячені мірам покарання та інших заходів кримінально-правового характеру, кримінально-правовим проблемам диференціації й індивідуалізації кримінальної відповідальності, застосування покарання й інших кримінально-правових заходів.

Метою навчальної дисципліни є поглиблення теоретичних знань студентів щодо загального механізму та особливостей призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру як специфічного етапу застосування кримінально-правових норм, вироблення практичних навиків призначення покарання та застосування інших заходів кримінально-правового характеру, а також розвиток компетентностей для продукування нових знань з метою удосконалення практики застосування заходів кримінально-правового впливу в умовах високої динаміки.

Основними завданнями навчальної дисципліни є ознайомленні з нормами чинного кримінального закону в частині призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру, з'ясування їхнього основного кримінально-правового змісту; розвитку умінь застосування норм кримінального закону та

обґрунтування правової позиції, яка стосується призначення покарання; виявлення типових помилок при призначенні покарань за вчинення кримінальних правопорушень та шляхів їх подолання на основі здійснення повного та всебічного дослідження як національної судової практики, так і практики Європейського суду з прав людини.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У процесі реалізації програми дисципліни «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні компетентності:

- СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

- СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК 4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
- СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
- СК 9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
- СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Навчальна дисципліна «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

- ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
- ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
- ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- ПРН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
- ПРН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
- ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
- ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

- ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

До запланованих результатів навчання також належать:

- **демонструвати** розуміння та знання положень чинного КК України, що регламентують призначення кримінальних покарань та застосування інших заходів кримінально-правового характеру; правових позицій Верховного Суду, що стосуються питань призначення покарань та застосування інших заходів кримінально-правового характеру;

- **узагальнювати** характеристики інституту покарання, системно мислити, застосовувати знання та творчі здібності до формування принципово нових ідей та концепцій у сфері призначення покарань враховуючи особливості поєднання покарання з іншими заходами кримінально-правового впливу;

- **застосовувати** положення кримінального закону, що визначають загальні засади призначення покарання та спеціальні правил призначення покарання, примусові заходи медичного та виховного характеру, примусове лікування, спеціальну конфіскацію та інші примусові заходи кримінально-правового характеру; доктринальні та нормативні джерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем;

- **встановлювати** прогалини у чинному кримінальному законодавстві в частині призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру та надавати рекомендації щодо їх усунення; типові помилки, що мають місце у судовій практиці при призначенні покарань особі, винній у вчиненні кримінального правопорушення, та шляхи їх подолання; розв'язувати наукові проблеми на основі новітніх досягнень науки кримінального права, захищати власні наукові здобутки у сфері призначення покарання;

- **аналізувати** практику Європейського суду з прав людини, практику Верховного Суду, національну судову практику з питань призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру з метою оцінки її ефективності;
- **оцінювати** тенденції розвитку кримінального законодавства в частині визначення і застосування окремих покарань та заходів кримінально-правового характеру та викладати міркування з приводу можливостей гармонізації та апроксимації норм КК.

3. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усь ого	у тому числі			усь- го	у тому числі		
		лекц .	пра к	сам · роб.		лек ц.	пр ак	сам. роб.
Тема 1. Призначення покарання: поняття, система, методи та кримінально-правове значення. Суддівський розсуд (судова дискреція) при призначенні покарання.	6	1	1	4	5	1		4
Тема 2. Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання. Принципи призначення покарання.	6	1	1	4	8	1	1	6
Тема 3. Спеціальні правила призначення пока-	8	2	2	4	8	1	1	6

рання за оди- ничне кримінальне правопору- шення.								
Тема 4. Приз- начення пока- рання за су- купністю кримінальних правопору- шень.	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 5. Приз- начення пока- рання за су- купністю ви- років.	10	2	2	6	8	1	1	6
Тема 6. Прак- тичні аспекти застосування та проблеми реалізації примусових заходів меди- чного харак- теру та при- мусового лі- кування	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 7. Прак- тика призна- чення приму- сових заходів виховного характеру щодо непов- нолітніх	7	1	2	4	8	1	1	6
Тема 8. Особ-	7	1	2	4	5	1		4

ливості застосування спеціальної конфіскації як іншого примусового заходу кримінально-правового характеру.								
Тема 9. Практика застосування обмежувальних заходів.	7	1	2	4	5	1		4
Тема 10. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб в системі примусових заходів кримінально-правового характеру	7	1	2	4	5	1		4
Підготовка до семестрового контролю	4			4	4			4

4. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1.

Призначення покарання: поняття, система, методи та кримінально-правове значення. Суддівський розсуд (судова discreція) при призначенні покарання

Стан дослідження проблем призначення покарання в науці кримінального права. Поняття призначення покарання. Система призначення покарання за кримінальним законом України. Загальні та спеціальні норми про призначення покарання. Види (межі) призначення покарання.. Методи призначення покарання. Дискреційний метод призначення покарання. Формальний метод призначення покарання. Змішаний метод призначення покарання. Актуальні проблеми формалізації правил призначення покарання.

Суддівський розсуд при призначенні покарання. Правова природа суддівського розсуду при призначенні покарання Підстави й види суддівського розсуду при призначенні покарання в Україні. Характеристика суддівського розсуду при призначенні покарання.

Тема 2.

Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання. Принципи призначення покарання

Поняття та види принципів призначення покарання. Значення загальних та галузевих принципів права під час призначення покарання. Спеціальні принципи інституту призначення покарання. Взаємозв'язок та співвідношення загальних засад призначення покарання та принципів призначення покарання. Вплив принципів призначення покарання на формування, закріплення у кримінальному законі та застосування загальних засад призначення покарання.

Поняття, ознаки та значення загальних засад призначення покарання, які законодавчо закріплені у ст. 65 КК України. Підходи до з'ясування визначення сутності загальних засад призначення покарання. Проблема законодавчого закріплення у чин-

ному КК України загальних засад призначення покарання. Критерії призначення покарання за кримінальним законодавством України. Значення Загальної і Особливої частини КК України при призначенні покарання. Оптимізація загальних засад призначення покарання

Призначення покарання в межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК України. «Вихід» за межі санкції статті Особливої частини КК України при призначенні покарання. Межі суддівської дискреції. Особливості практичної реалізації вимог даної загальної засади призначення покарання з урахуванням конструкції санкцій статей Особливої частини КК України.

Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК України. Техніка використання положень Загальної частини КК при призначенні покарання. Теоретичні аспекти визначення переліку положень Загальної частини КК України, які повинні враховуватися судом при реалізації даної загальної засади призначення покарання. Судові помилки при застосуванні даної загальної засади призначення покарання.

Теоретичні та практичні аспекти оцінка відомостей про особу винного під час призначення покарання.

Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості конкретного вчиненого кримінального правопорушення. Особливості визначення та врахування у судовій практиці ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Співвідношення термінів «ступінь тяжкості кримінального правопорушення», «ступінь суспільної небезпеки кримінального правопорушення», «характер суспільної небезпеки кримінального правопорушення», «ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення», «тяжкість кримінального правопорушення».

Поняття та особливості впливу на призначення покарання обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання. Детальний аналіз переліку обставин, які пом'якшують та обтяжуються покарання, передбачені в ст. ст. 66, 67 КК України. Межі врахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Тема 3.

Спеціальні правила призначення покарання за одиничне кримінальне правопорушення

Поняття та види спеціальних правил призначення покарання. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення загальних засад призначення покарання. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення ступеня тяжкості вчиненого особою діяння. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення ступеня здійснення кримінально протиправного наміру. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення причин, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця. Випадки призначення довічного позбавлення волі за незакінчене кримінальне правопорушення. Довічне позбавлення волі. Порядок обчислення строку або розміру покарання за вчинення готування до кримінального правопорушення та проблеми, які виникають у судовій практиці щодо його встановлення. Порядок обчислення строку або розміру покарання за вчинення замаху на кримінальне правопорушення та проблеми, які виникають у судовій практиці щодо його встановлення. Проблемні аспекти призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, загальних засад призначення покарання. Врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті, характеру та ступеня участі кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення. Поняття характеру участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення. Поняття ступеня участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення. Проблеми врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, форми співучасті. Типові помилки, що мають місце, у су-

довій практиці призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Поняття та правова природа призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Співвідношення між загальними засадами призначення покарання та призначенням більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, та проблеми встановлення їх у судовій практиці. Види призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, та проблеми визначення їх в теорії кримінального права. Обмеження призначення більш м'якого покарання. Призначення покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України. Призначення іншого більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Незастосування додаткового покарання, що передбачене в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України як обов'язкове. Особливості пом'якшення штрафу як виду покарання. Типові судові помилки при призначенні більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Підстави призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Обчислення строку або розміру покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Відмінність призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом від призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.

Тема 4.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень

Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від суміжних кримінально-правових понять: конкуренція кримінально-правових норм, складене одиничне кримінальне правопорушення.

Порядок і межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Характеристика етапів призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Межі остаточної міри покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Порядок призначення покарання у випадку «розірваної» сукупності кримінальних правопорушень, тобто якщо після постановлення вироку в справі буде встановлено, що засуджений винен ще в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення попереднього вироку. Судова практика призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Актуальні проблеми призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та перспективні напрями вдосконалення практики призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень в Україні. Напрями вдосконалення та деталізації правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 5.

Призначення покарання за сукупністю вироків

Поняття сукупності вироків. Відмінність сукупності вироків від суміжних кримінально-правових понять. Порядок та межі призначення покарання за сукупністю вироків. Характеристика етапів призначення покарання за сукупністю вироків. Межі остаточної міри покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю вироків. Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення покарання у випадку, коли засуджений після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання вчинив два або більше кримінальних правопорушення. Судова практика призначення покарання за сукупністю вироків. Актуальні проблеми призначення покарання за сукупністю вироків та перспективні напрями вдосконалення практики призначення покарання за сукупністю вироків в Україні.

Тема 6.

Практичні аспекти застосування та проблеми реалізації примусових заходів медичного характеру та примусового лікування

Ретроспективний аналіз інституту застосування примусових заходів медичного характеру. Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Мета (цілі) примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Призначення примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру, що передбачені КК України. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання. Теоретичні та практичні проблеми продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Поняття примусового лікування, його юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Мета застосування примусового лікування. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування. Місця примусового лікування, визначені КК України. Поняття хвороби, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру. Правова природа примусового лікування за законодавством зарубіжних країн.

Тема 7.

Практика призначення примусових заходів виховного характеру щодо неповнолітніх

Поняття та правова природа примусових заходів виховного характеру. Доктринальні визначення примусових заходів виховного характеру. Місце примусових заходів виховного характеру в системі кримінально-правових заходів. Підстави та умови застосування примусових заходів виховного характеру. Мета застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх

осіб. Система примусових заходів виховного характеру. Строкові примусові заходи виховного характеру. Безстрокові примусові заходи виховного характеру. Зміст застереження як примусового заходу виховного характеру. Характеристика обмеження дозволів і встановлення особливих вимог щодо поведінки неповнолітнього як примусового заходу виховного характеру. Порядок передачі неповнолітнього під нагляд батьків або осіб, які їх замінюють. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяні майнові збитки як примусовий захід виховного характеру. Порядок направлення неповнолітнього до спеціальних навчально-виховних установ. Види спеціальних навчально-виховних установ. Практичні аспекти застосування примусових заходів виховного характеру. Скасування примусових заходів виховного характеру та дострокове звільнення неповнолітніх від примусових заходів виховного характеру. Актуальні проблеми системи примусових заходів виховного характеру та перспективні напрями її вдосконалення.

Тема 8.

Особливості застосування спеціальної конфіскації як іншого примусового заходу кримінально-правового характеру

Поняття, юридична природа та функціональне призначення спеціальної конфіскації. Місце спеціальної конфіскації в системі покарань та її правовий статус в зарубіжних країнах. Відмінність конфіскації майна як виду покарання і спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру. Передумови, підстави та умови визначення спеціальної конфіскації. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Предмет спеціальної конфіскації. Суб'єкт спеціальної конфіскації. Майно, до якого не може бути застосована спеціальна конфіскація. Процесуальний порядок застосування спеціальної конфіскації. Практика ЄСПЛ щодо застосування спеціальної конфіскації. Судова практика щодо застосування спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру. Проблемні питання застосування спеціальної конфіскації. Проблеми застосування спеціальної конфіскації у судовій практиці та пропозиції удосконалення кримінального законодавства про спеціальну конфіскацію як кримінально правового інституту.

Тема 9.

Практика застосування обмежувальних заходів

Правовою природою обмежувальних заходів. Поняття, ознаки та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство відповідно до КК України. Місце обмежувальних засобів у системі кримінально-правових заходів. Поняття злочину, пов'язаного із домашнім насильством. Відмінність обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство відповідно до КК України від спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. Строки застосування відповідних обмежувальних заходів. Заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства. Обмеження спілкування з дитиною, коли домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності. Заборона наблизитися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин. Заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб. Направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми. Поняття програми для кривдників та пробаційної програми. Типова програма для кривдників. Пробаційні програми «Зміна прокримінального мислення», «Подолання агресивної поведінки», «Попередження вживання психоактивних речовин» для повнолітніх суб'єктів пробації. Академія Державної пенітенціарної служби. Механізм застосування обмежувальних заходів. Актуальні питання імплементації рішень Європейського суду з прав людини у справах пов'язаних з домашнім насильством у судову практику України. Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення застосування обмежувальних заходів щодо осіб, які вчинили домашнє насильство.

Тема 10.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб в системі примусових заходів кримінально-правового характеру

Історія розвитку питання про визнання юридичної особи суб'єктом кримінальної відповідальності. Історія розвитку питання про визнання юридичної особи суб'єктом кримінальної відповідальності в Україні. Основні моделі інституту юридичної відповідальності юридичних осіб. Підстави встановлення відповідальності для юридичних осіб в Україні. Поняття та мета заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Актуальні проблеми підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що можуть бути застосовані до юридичних осіб. Штраф як захід кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Поняття штрафу, його розміри та порядок застосування. Розстрочка штрафу іншими видами покарань. Конфіскація майна як захід кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Поняття та сутність конфіскації майна як заходу кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави та порядок застосування конфіскації майна як заходу кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Ліквідація як захід кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави для ліквідації. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Врахування ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення її уповноваженою особою. Ступінь здійснення кримінально протиправного наміру. Розмір завданої шкоди. Характер та розмір неправомірної вигоди, яка отримана або могла бути отримана юридичною особою. Вжиті юридичною особою заходи для запобігання кримінального правопорушення. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Призначення покарання: поняття, система, методи та кримінально-правове значення. Суддівський розсуд (судова дискреція) при призначенні покарання

ПЛАН

1. Стан дослідження проблем призначення покарання в науці кримінального права.
2. Поняття та система призначення покарання за кримінальним законом України.
3. Види (межі) та методи призначення покарання.
4. Суддівський розсуд при призначенні покарання: підстави, види, характеристика.

Теоретичні питання

1. Розкрийте існуючий стан дослідження проблем призначення покарання в науці кримінального права.
2. Охарактеризуйте призначення покарання як специфічний етап застосування кримінально-правових норм.
3. Які елементи системи призначення покарання за кримінальним законом України?
4. Назвіть методи призначення покарання за кримінальним законом України.
5. Який зміст дискреційного методу призначення покарання?
6. Розкрийте формальний метод призначення покарання.
7. У чому полягає змішаний метод призначення покарання?
8. Якою є правова природа суддівського розсуду при призначенні покарання?
9. Розкрийте поняття суддівського розсуду у кримінальному праві.
10. Які є ознаки суддівського розсуду?
11. Назвіть підстави суддівського розсуду при призначенні покарання в Україні.
12. Розкрийте види суддівського розсуду при призначенні покарання в Україні.

13. Якою є кримінально-правова характеристика суддівського розсуду при призначенні покарання?

14. Що таке типова санкція?

15. Розкрийте поняття суддівський розсуд як правомірна поведінка

16. Розкрийте поняття суддівський розсуд як зловживання правом.

Практичні питання

1. Розкрийте зв'язок конструкції кримінально-правової санкції та обсягу суддівського розсуду при призначенні покарання.

2. Визначте види судових помилок при призначенні покарання та розкрийте їх значення для правосудності рішення.

3. Розкрийте варіанти алгоритму побудови типових санкцій.

Питання для дискусії

1. Стан правосуддя у сфері призначення покарання в умовах воєнного стану.

2. Значення судової практики для встановленні меж кримінально-правового впливу.

3. Вплив практики ЄСПЛ на призначення покарання в Україні.

4. Оптимізація суддівського розсуду при призначенні покарання: шляхи реалізації.

5. Актуальні проблеми формалізації призначення покарання в Україні.

6. Система призначення покарання законодавства зарубіжних країн.

7. Неправові обмеження суддівського розсуду при призначенні покарання.

8. Перспективи наукового вирішення проблем призначення покарання в Україні

9. Інституційні напрями вдосконалення практики призначення покарання в Україні.

10. Перспективи запровадження багатокільової системи санкцій з градуванням покарання в Україні.

Тема 2.

Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання. Принципи призначення покарання

ПЛАН

1. Поняття, види та значення принципів призначення покарання.

2. Взаємозв'язок та співвідношення загальних засад призначення покарання та принципів призначення покарання.

3. Вплив принципів призначення покарання на формування, закріплення у кримінальному законі та застосування загальних засад призначення покарання.

4. Поняття, ознаки та значення загальних засад призначення покарання, які законодавчо закріплені у ст. 65 КК України.

5. Критерії призначення покарання за кримінальним законодавством України.

6. Призначення покарання в межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК України. «Вихід» за межі санкції статті Особливої частини КК України при призначенні покарання.

7. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК України. Техніка використання положень Загальної частини КК при призначенні покарання. Судові помилки при застосуванні даної загальної засади призначення покарання.

8. Теоретичні та практичні аспекти оцінка відомостей про особу винного під час призначення покарання.

9. Особливості визначення та врахування у судовій практиці ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення.

10. Поняття та особливості впливу на призначення покарання обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання.

Теоретичні питання:

1. Що таке принципи призначення покарання?
2. Види принципів призначення покарання.
3. Розкрийте основні принципи призначення покарання.
4. Що таке загальні засади призначення покарання?
5. Які існують підходи до визначення загальних засад призначення покарання у доктрині кримінального права?

6. У чому полягає відмінність загальних засад призначення покарання від принципів призначення покарання?

7. Яка юридична природа та зміст загальних засад призначення покарання?

8. Які положення Загальної частини КК України враховуються при призначенні покарання як загальні засади?

9. Що таке критерії призначення покарання?

10. У чому полягає відмінність загальних засад призначення покарання від критеріїв призначення покарання?

11. Які винятки визначені кримінальним законом із правила, згідно з яким покарання призначається у межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК України?

12. Який зміст врахування ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення при призначенні покарання?

13. Як співвідносяться терміни «ступінь тяжкості кримінального правопорушення», «ступінь суспільної небезпеки кримінального правопорушення», «характер суспільної небезпеки кримінального правопорушення», «ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення», «тяжкість кримінального правопорушення»?

14. Які властивості особи винного є одним із критеріїв індивідуалізації покарання?

15. Яка правова природа обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання?

16. Яке кримінально-правове значення мають обставини, що пом'якшують покарання?

17. Які особливості призначення покарання, за наявності обставин, що його пом'якшують визначені кримінальним законом?

18. Яке кримінально-правове значення мають обставини, що обтяжують покарання?

19. У чому полягає різниця врахування судом при призначенні покарання обставин, що його пом'якшують чи обтяжують?

20. Які межі врахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання?

Практичні питання

1. Розкрийте вплив принципу справедливості покарання на визначення його виду та розміру.
2. Розкрийте вплив принципу індивідуалізації покарання на визначення його виду та розміру.
3. Практика призначення покарання на підставі угод (на прикладі 2-3 судових рішень).
4. На прикладі двох-трьох судових рішень дослідіть недотримання вимог кримінального закону при врахуванні загальних правил призначення покарання у судовій практиці.

Питання для дискусії

1. Особливості призначення покарання особам, що визнані обмеженими осудними.
2. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при застосуванні правил призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та шляхи їх подолання.
3. Врахування погашеної чи знятої судимості як характеристики особи під час призначення покарання.
4. Загальні засади призначені покарання у проєкті КК України.
5. Актуальні проблеми «виходу» за межі санкції статті Особливої частини КК України при призначенні покарання в умовах воєнного стану.
6. Обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання: варіанти удосконалення та оптимізації.
7. Стану алкогольного сп'яніння як обставина, що обтяжує покарання.

Тема 3.

Спеціальні правила призначення покарання за кримінальне правопорушення

ПЛАН

1. Поняття та види спеціальних правил призначення покарання.
2. Призначення покарання за одиничне незакінчене кримінальне правопорушення: критерії призначення покарання, порядок обчислення строку або розміру покарання; проблемні аспекти призначення покарання.

3. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті: критерії, проблемні аспекти, типові судові помилки призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

3. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: поняття, правова природа, підстави, види, співвідношення із загальними засадами призначення покарання, типові судові помилки.

4. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання: підстави, порядок обчислення строку або розміру покарання, відмінність від призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Теоретичні питання

1. Що таке спеціальні правила призначення покарання?

2. У чому полягає відмінність спеціальних правил призначення покарання за одиначне кримінальне правопорушення від загальних засад призначення покарання?

3. У чому полягає відмінність спеціальних правил призначення покарання за одиначне кримінальне правопорушення від принципів призначення покарання?

4. Перелічіть особливості призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.

5. Який зміст характеру участі особи у вчиненні кримінального правопорушення при призначенні покарання?

6. Які показники ступеня участі особи у вчиненні кримінального правопорушення при призначенні покарання?

7. Перелічіть особливості призначення покарання за кримінальне правопорушення вчинене в співучасті.

8. Які підстави та види пом'якшення покарання передбачає КК України?

9. Яким чином у КК України вирішується питання призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено законом?

10. Які особливості призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом?

11. Які чинники є підставами для призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом?

12. Розкрийте порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом?

13. Які існують виключення можливості непризначення судом додаткового обов'язкового покарання?

14. Як призначається покарання за наявності у справі обставин, що його пом'якшують?

15. Який строк або розмір покарання за наявності у справі обставин, що його пом'якшують?

Практичні питання

1. Проаналізуйте прийняті рішення ЄСПЛ щодо України в питаннях застосування положень кримінального законодавства.

2. Проаналізуйте витяги з конкретних кримінальних проваджень в частині призначення покарання на предмет дотримання вимог кримінального закону при застосуванні спеціальних правил призначення покарання.

3. Наведіть правові позиції Верховного Суду в частині призначення:

а) покарання за одиначне незакінчене кримінальне правопорушення;

б) покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті;

в) більш м'якого покарання, ніж передбачено законом;

г) покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.

4. Проаналізуйте Закон України від 15 квітня 2008 р. «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо гуманізації кримінальної відповідальності» та визначте, у чому проявилася гуманізація спеціальних правил призначення покарання.

5. Визначте особливості застосування положень ч. ч. 3, 4 ст. 68 КК України при призначенні покарань за замах на умисне вбивство, вчинене з обтяжуючими обставинами (ч. 2 ст. 115 КК України).

Питання для дискусії

1. Спiрні питання застосування правил призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.

2. Застосування довічного позбавлення волі за незакінчене кримінальне правопорушення.

3. Застосування ч. 3 ст. 68 КК при призначенні покарання особам, винуватим у вчиненні замаху на злочин, за який у санкції статті Особливої частини КК України альтернативно передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі.

4. Обставини, які відповідно до ст. 69 КК України надають суду повноваження вийти за межі мінімального покарання.

5. Диференційований підхід при призначенні покарання за замах на кримінальне правопорушення залежно від його виду, визначеного у ч. ч. 2 та 3 ст. 15 КК України.

6. Взаємозв'язок системи обов'язкового пом'якшення покарання за готування до кримінального правопорушення та замаху на нього та санкцій статей Особливої частини КК України.

7. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, у випадках укладання угоди про визнання винуватості.

Тема 4.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень

ПЛАН

1. Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від суміжних кримінально-правових понять.

2. Порядок і межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

3. Етапи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

4. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.

5. Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.

6. Порядок призначення покарання у випадку «розірваної» сукупності кримінальних правопорушень.

7. Судова практика призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

8. Напрями вдосконалення та деталізації правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Теоретичні питання

1. Назвіть, визначені кримінальним законом, особливості призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

2. Які принципи призначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень передбачені КК України?

3. Розкрийте зміст принципів призначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, що передбачені КК України.

4. В якій послідовності суд призначає покарання за сукупністю кримінальних правопорушень ?

5. Охарактеризуйте поглинання одним покаранням іншого покарання під час процедури призначення покарань за сукупністю кримінальних правопорушень?

6. Охарактеризуйте повне та часткове складання покарань під час процедури призначення покарань за сукупністю кримінальних правопорушень?

7. Які покарання не підлягають складанню з іншими при призначенні їх за сукупністю кримінальних правопорушень?

8. У яких межах визначається остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

9. Як і за якими правилами складаються різні види основних покарань у разі їх призначення за сукупністю кримінальних правопорушень?

10. Як відбуваються додаткові види покарань різних видів ?

11. Чи пов'язаний суд при призначенні остаточного додаткового покарання правилом, що було застосоване для визначення остаточного основного покарання?

12. Як домашній арешт зараховується судом у строк покарання?

13. У чому полягає особливість призначення покарання у випадку «розірваної» сукупності кримінальних правопорушень?

14. Чи визначений кримінальним законом порядок зарахування попереднього ув'язнення у строк покарання? Якщо так, то який існує порядок? Якщо ні, то як вирішується таке питання під час призначення покарання?

Практичні питання

1. Проаналізуйте 2-3 вироки з конкретних кримінальних проваджень в частині призначення покарання на предмет дотримання вимог кримінального закону при призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

2. Чи застосовуються положення ч. 4 ст. 70 КК України у випадку, якщо за попереднім вироком ОСОБУ звільнено від відбування покарання на підставі ст. 75 КК України, а за новий злочин/злочини, який/які вчинено до постановлення такого попереднього вироку, призначено покарання, що належить відбувати реально? — чи у такому випадку, кожен вирок виконується самостійно?

3. Як призначити покарання за кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачена однією статтею (частиною статті) Особливої частини КК України (тотожні злочини), у випадку їх вчинення особою як до, так і після ухвалення попереднього вироку.

4. Чи застосовуються принципи поглинення, часткового чи повного складання призначення покарань за правилами визначеними у ч. 4 ст. 70 КК України у випадку коли особа, щодо якої було застосовано попереднім вироком звільнення від відбування покарання з випробуванням, вчинила до постановлення попереднього вироку інший злочин, за який вона засуджується до покарання, що належить відбувати реально, або звільняється від відбування покарання з випробуванням, чи в такому випадку кожний вирок виконується самостійно?

5. Окресліть типовий портрет особи, засудженої за вчинення сукупності кримінальних правопорушень.

Питання для дискусії

1. У яких випадках виникає необхідність призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

2. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за злочини проти основ національної безпеки України.

3. «Технічні» помилки при призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

4. Ознаки сукупності кримінальних правопорушень за проектом КК України.

5. Генеза законодавства про кримінальну відповідальність щодо призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

6. Особливості регулювання призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у законодавстві зарубіжних країн.

Тема 5.

Призначення покарання за сукупністю вироків

ПЛАН

1. Поняття сукупності вироків. Відмінність сукупності вироків від суміжних кримінально-правових понять.

2. Порядок та межі призначення покарання за сукупністю вироків.

3. Етапи призначення покарання за сукупністю вироків.

4. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю вироків. 5. Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю вироків.

6. Порядок призначення покарання у випадку, коли засуджений після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання вчинив два або більше кримінальних правопорушення.

7. Судова практика призначення покарання за сукупністю вироків.

8. Актуальні проблеми призначення покарання за сукупністю вироків в Україні.

Теоретичні питання

1. Назвіть, визначені кримінальним законом, особливості призначення покарання за сукупністю вироків.

2. Опишіть загальний порядок призначення покарання за сукупністю вироків.

3. Які принципи призначення остаточного покарання за сукупністю вироків передбачені КК України?

4. Назвіть умови для призначення покарання за сукупністю вироків вище за встановлену у Загальній частині максимальну межу.

5. У який випадках допускається поглинення одним покаранням іншого покарання під час процедури призначення покарань за сукупністю вироків?

6. У яких випадках не допускається складання покарань за сукупністю вироків?

7. Розкрийте порядок застосування додаткових покарань у разі призначення покарань за сукупністю вироків ?

8. Які особливості відбування покарання у виді виправних робіт та службових обмежень для військовослужбовців у разі їх складання за сукупністю вироків?

9. Як визначається невідбута частина покарання?

10. Чим відрізняється порядок призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень від порядку його призначення за сукупністю вироків?

11. У яких межах визначається остаточне покарання за сукупністю вироків?

12. Як і за якими правилами складаються різні види основних покарань у разі їх призначення за сукупністю вироків?

13. Охарактеризуйте умови, порядок та принципи призначення остаточного покарання за сукупністю вироків.

14. Розкрийте особливості та порядок призначення покарання особі, яка засуджується за сукупністю вироків одночасно

15. Що таке «попередній вирок»?

Практичні питання

1. Проаналізуйте 2-3 вироки з конкретних кримінальних проваджень в частині призначення покарання на предмет дотримання вимог кримінального закону при призначенні покарання за сукупністю вироків.

2. Сформулюйте правила призначення покарання за сукупності вироків за умови наявності невідбутих частин покарань за двома і більше вирокми, які виконуються самостійно

3. Розкрийте етапи призначення покарання за сукупністю вироків (ст. 71 КК України) у кримінально-правовій ситуації, коли наявні невідбуті частини покарання за двома й більше попередніми вирокми, які виконувалися самостійно

4. Розкрийте етапи призначення покарання у випадках, коли покарання за попереднім вирком на час ухвалення нового вироку або його перегляду судами вищих інстанцій уже відбуте.

Питання для дискусії

1. Судова дискреція та імперативні вимоги кримінального закону при призначенні покарання за сукупністю вироків.

2. Удосконалення зарахування попереднього ув'язнення у строк покарання призначеного за сукупністю вироків.

3. Призначення покарання за сукупністю вироків як самостійна спеціальна засада призначення покарання.

4. Колізії відмежування сукупності вироків від сукупності кримінальних правопорушень, та шляхи їх подолання.

5. Призначення більш м'якого основного покарання, ніж передбачено законом за сукупністю вироків.

6. Ознаки сукупності вироків за проєктом КК України.

Тема 6.

Практичні аспекти застосування та проблеми реалізації примусових заходів медичного характеру та примусового лікування

ПЛАН

1. Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа, мета та основний кримінально-правовий зміст.

2. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

3. Порядок призначення примусових заходів медичного характеру.

4. Види примусових заходів медичного характеру.

5. Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру, що передбачені КК України.

6. Теоретичні та практичні проблеми продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

7. Поняття примусового лікування, його юридична природа, мета та основний кримінально-правовий зміст. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

8. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування.

9. Теоретичні та практичні проблеми застосування примусового лікування.

Теоретичні питання

1. Дайте визначення примусових заходів медичного характеру.

2. З якою метою відповідно до кримінального закону застосовуються примусові заходи медичного характеру?

3. Яка відмінність примусових заходів медичного характеру як інституту кримінального права та інші схожих інститутів цивільного та цивільного процесуального права?

4. Спільні та відмінні риси примусових заходів медичного характеру і покарання.

5. Охарактеризуйте правову природу примусових заходів медичного характеру.

6. Визначте місце примусових заходів медичного характеру в системі кримінально-правових засобів впливу.

7. Розкрийте підставу застосування примусових заходів медичного характеру.

8. Які види примусових заходів медичного характеру передбачені у КК України?

9. Якими критеріями керуються суд при обранні певного виду примусових заходів медичного характеру?

10. До яких осіб застосовується госпіталізація до психіатричного закладу з суворим наглядом?

11. Які випадки визначені кримінальним законом для застосування примусових заходів медичного характеру з посиленням наглядом?

12. На який строк застосовуються примусові заходи медичного характеру?

13. Хто згідно чинного законодавства уповноважений вирішувати питання про продовження, зміну або припинення примусових заходів медичного характеру?

14. Що визначного в якості підстави для припинення чи зміни примусових заходів медичного характеру?

15. Чи може бути застосований більш суворий вид примусових заходів медичного характеру?

16. До яких категорій осіб застосовується примусове лікування?

17. На який строк може бути призначено примусове лікування?

18. Дайте кримінально-правову характеристику примусового лікування

19. Вкажіть, який зміст примусового лікування закріплений у КК України.

Практичні питання

1. Складіть схему відмінностей видів примусових заходів медичного характеру.

2. Ознайомтесь з практикою застосування примусових заходів медичного характеру (на прикладі 2-3 судових рішень).

3. Складіть схему відмінностей примусових заходів медичного характеру від примусового лікування.

4. Проаналізуйте Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування» від 3 червня 2005 р. № 7 та визначте особливості застосування примусового лікування.

Питання для дискусії

1. У чому полягає проблема регулювання примусового лікування осіб, які вчинили кримінальні правопорушення?

2. Судова дискреція при застосування примусових заходів медичного характеру.

3. Допустимість та законність продовження примусових заходів медичного характеру за участю недієздатної особи та за відсутності її захисника і законного представника.

4. Вплив результатів судово-психіатричного експертного дослідження особи на застосування примусових заходів медичного характеру.

5. Перспективи застосування примусових заходів медичного характеру.

6. Практика ЄСПЛ щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

7. Застосування примусових заходів медичного характеру за вчинення діяння з ознаками кримінального проступку.

8. Актуальні проблеми визначення умов госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги із суворим наглядом.

Тема 7.

Практика призначення примусових заходів виховного характеру щодо неповнолітніх

ПЛАН

1. Поняття та правова природа примусових заходів виховного характеру.

2. Місце примусових заходів виховного характеру в системі кримінально-правових заходів.

3. Підстави та умови застосування примусових заходів виховного характеру.

4. Система примусових заходів виховного характеру.

5. Строкові примусові заходи виховного характеру.

6. Безстрокові примусові заходи виховного характеру.

6. Кримінально-правова характеристика окремих примусових заходів виховного характеру.

7. Практичні аспекти застосування примусових заходів виховного характеру.

8. Скасування примусових заходів виховного характеру та дострокове звільнення неповнолітніх від примусових заходів виховного характеру.

Теоретичні питання

1. Що таке примусові заходи виховного характеру?
2. З якою метою відповідно до кримінального закону застосовуються примусові заходи виховного характеру?
3. Охарактеризуйте правову природу примусових заходів медичного характеру.
4. Визначте місце примусових заходів виховного характеру в системі кримінально-правових засобів впливу.
5. Спільні та відмінні риси примусових заходів виховного характеру та інших видів звільнення від кримінальної відповідальності та покарання.
6. Охарактеризуйте підстави застосування примусових заходів виховного характеру.
7. Визначте умови застосування примусових заходів виховного характеру.
8. Які види примусових заходів виховного характеру визначені у кримінальному законі України?
9. Який захід виховного характеру є найм'якшим?
10. Розкрийте зміст примусових заходів виховного характеру
11. Якими критеріями керуються суд при обранні певного виду примусового заходу виховного характеру?
12. Розкрийте порядок застосування примусових заходів виховного характеру.

Практичні питання

1. Складіть схему видів примусових заходів виховного характеру.
2. Ознайомтесь з практикою застосування примусових заходів виховного характеру (на прикладі 2-3 судових рішень).
3. Проаналізуйте Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру » № 2 від 15 травня 2006 р. та законспектуйте зміст примусових заходів виховного характеру.
4. Розкрийте роль фінансового покарання та компенсації завданої шкоди при відправленні правосуддя по відношенню

до неповнолітніх відповідно до Мінімальних стандартних правил Організації Об'єднаних Націй, що стосуються правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29.11.1985 року.

Питання для дискусії

1. Ефективність застосування примусових заходів виховного характеру.

2. Шляхи удосконалення системи заходів виховного характеру до неповнолітніх.

3. Індивідуалізація та диференціація заходів виховного характеру що застосовуються до неповнолітніх.

4. Зарубіжний досвід звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

5. Застосування відновних практик щодо неповнолітніх у сучасному кримінальному праві України.

6. Примусові заходів виховного характеру як інститут кримінального права України.

7. Особливості застосування європейських стандартів щодо неповнолітніх у кримінальному праві України.

8. Історичний шлях розвитку видів примусових заходів, що застосовуються до неповнолітніх.

9. Практичні аспекти призначення вихователя при звільненні неповнолітнього від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру

Тема 8.

Особливості застосування спеціальної конфіскації як іншого примусового заходу кримінально-правового характеру

ПЛАН

1. Поняття, юридична природа та функціональне призначення спеціальної конфіскації.

2. Розмежування конфіскації майна як виду покарання і спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру.

3. Передумови, підстави та умови визначення спеціальної конфіскації.

4. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Предмет спеціальної конфіскації.

5. Суб'єкт спеціальної конфіскації.

6. Майно, до якого не може бути застосована спеціальна конфіскація.

7. Процесуальний порядок застосування спеціальної конфіскації.

8. Практика ЄСПЛ щодо застосування спеціальної конфіскації.

9. Судова практика щодо застосування спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру.

10. Проблемні питання застосування спеціальної конфіскації.

Теоретичні питання

1. Дайте визначення спеціальної конфіскації майна як іншого заходу кримінально-правового характеру.

2. Які передумови виникнення спеціальної конфіскації у кримінальному законодавстві України?

3. Яка правова природа спеціальної конфіскації?

4. Яке місце спеціальної конфіскації в системі кримінально-правових заходів ?

5. Які цілі застосування спеціальної конфіскації?

6. Які предмети спеціальної конфіскації визначені КК України?

7. Щодо яких предметів не застосовується спеціальна конфіскація?

8. За якими критеріями спеціальна конфіскація відрізняється від конфіскації майна як виду покарання ?

9. Що є юридичним фактом для застосування спеціальної конфіскації?

10. Які підстави та випадки застосування спеціальної конфіскації?

11. Які особи визначені КК України як суб'єкти спеціальної конфіскації?

12. Яке майно підлягає спеціальній конфіскації?

13. Що розуміється під поняттям «цивільна конфіскація»?
14. Які основні напрямки міжнародного співробітництва при застосування спеціальної конфіскації?
15. Які основні засади правозастосування спеціальної конфіскації у практиці ЄСПЛ?

Практичні питання

1. Проаналізуйте 2-3 вироки конкретних кримінальних проваджень в частині призначення спеціальної конфіскації на предмет дотримання вимог кримінального закону.
2. Визначте чи може відповідно до законодавства за результатами судового розгляду бути застосований такий захід кримінально-правового характеру, як спеціальна конфіскація щодо об'єкта нерухомого майна.
3. Розкрийте співвідношення понять «позбавлення права власності» та «вилучення майна».
4. Як вирішується питання про спеціальну конфіскацію майна, яке належить на праві спільної сумісної власності подружжю і яке використовувалося як знаряддя вчинення кримінального правопорушення одним із них?

Питання для дискусії

1. Актуальні проблеми законодавчого визначення спеціальної конфіскації та її предметів у вітчизняному кримінальному законодавстві.
2. Місце спеціальної конфіскації в системі покарань та її правовий статус в зарубіжних країнах.
3. Формалізм під час застосування спеціальної конфіскації.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практика ЄСПЛ в контексті застосування спеціальної конфіскації.
5. Спеціальна конфіскація як превентивний захід кримінально-правового характеру.
6. Ефективність спеціальної конфіскації як кримінально-правової санкції.

7. Спеціальна конфіскація як інструмент у протидії корупційним кримінальним правопорушенням та кримінальним правопорушенням, що пов'язані з корупцією.

Тема 9.

Практика застосування обмежувальних заходів

ПЛАН

1. Правовою природою обмежувальних заходів. Поняття, ознаки та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство відповідно до КК України.

2. Правова природа та місце обмежувальних засобів у системі кримінально-правових заходів. Відмінність обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство відповідно до КК України від спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.

3. Строки застосування відповідних обмежувальних заходів.

4. Кримінально-правова характеристика окремих обмежувальних заходів.

5. Механізм застосування обмежувальних заходів.

6. Поняття програми для кривдників та пробаційної програми. Типова програма для кривдників. Пробаційні програми «Зміна прокримінального мислення», «Подолання агресивної поведінки», «Попередження вживання психоактивних речовин» для повнолітніх суб'єктів пробації.

Теоретичні питання

1. Яке визначення поняття «обмежувальні заходи» в контексті кримінального права?

2. Які основні ознаки обмежувальних заходів?

3. Що є метою застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство?

4. Які є умови застосування обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство?

5. Які види обмежувальних заходів передбачені КК України для осіб, які вчинили домашнє насильство?

6. Чим обмежувальні заходи відрізняються від інших заходів кримінально-правового характеру?

7. Які основні відмінності між обмежувальними заходами для осіб, які вчинили домашнє насильство, та спеціальними заходами протидії домашньому насильству?

8. Які строки застосування обмежувальних заходів передбачені законодавством?

9. Чи можливе продовження строку дії обмежувальних заходів?

10. Які фактори впливають на визначення строку обмежувальних заходів?

11. Які конкретні обмежувальні заходи можуть бути застосовані до осіб, які вчинили домашнє насильство?

12. Які санкції передбачені за порушення обмежувальних заходів?

13. Як співвідносяться обмежувальні заходи та кримінальне покарання?

14. Який порядок ухвалення рішення про застосування обмежувальних заходів?

15. Які органи уповноважені приймати рішення про застосування обмежувальних заходів?

16. Які механізми контролю за дотриманням обмежувальних заходів?

17. Які основні цілі програм для кривдників?

18. Які ключові елементи типової програми для кривдників?

19. Які особливості пробаційних програм «Зміна прокримінального мислення», «Подолання агресивної поведінки», «Попередження вживання психоактивних речовин»?

20. Як участь у пробаційних програмах впливає на подальшу поведінку засуджених осіб?

Практичні питання

1. Як на практиці визначають доцільність застосування обмежувальних заходів щодо особи, яка вчинила домашнє насильство?

2. Які докази необхідні для ухвалення рішення про застосування обмежувальних заходів?

3. Як у судовій практиці обґрунтовується застосування конкретного обмежувального заходу?

4. Які обмежувальні заходи найчастіше застосовуються судами та чому?

5. Які заходи вживаються у разі порушення особою встановлених обмежень?

6. Які є труднощі у виконанні пробаційних програм на практиці?

7. Наведіть приклади, коли проходження програми дозволило запобігти повторному вчиненню домашнього насильства?

Питання для дискусії

1. Чи відповідає сучасна концепція обмежувальних заходів забезпеченню захисту осіб від домашнього насильства?

2. Як впливає зміна суспільних та правових уявлень на розуміння правової природи обмежувальних заходів?

3. Які плюси та мінуси фіксованих строків застосування обмежувальних заходів у контексті захисту прав потерпілих осіб та гарантування правопорядку?

4. Чи завжди застосування одного і того ж обмежувального заходу справляє однаковий вплив на поведінку винних осіб?

5. Які критерії повинні враховуватись при виборі конкретного різновиду обмежувального заходу для забезпечення його ефективності та пропорційності застосування?

6. Чи є сучасні механізми застосування обмежувальних заходів достатньо прозорими та ефективними для забезпечення дотримання прав потерпілих осіб?

7. Яким чином участь у програмах для кривдників та пробаційній програмі може вплинути на рецидивну злочинність та подальшу поведінку засуджених осіб?

Тема 10.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб в системі примусових заходів кримінально-правового характеру

ПЛАН

1. Поняття та мета заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

2. Актуальні проблеми підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

3. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

4. Види заходів кримінально-правового характеру, що можуть бути застосовані до юридичних осіб.

5. Основні заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

6. Додаткові заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

7. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

8. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

9. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Теоретичні питання

1. Дайте поняття та назвіть ознаки заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

2. Якою є мета визначення заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у чинному КК України?

3. Розкрийте сутність заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

4. Які підходи існують у законодавстві зарубіжних країн до регламентації заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб?

5. Яке місце заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у системі заходів кримінально-правового характеру?

6. Що включає система заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб?

7. Які передумови, підстави й умови застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб?

8. Назвіть обставини, що виключають можливість застосування заходів кримінально-правового щодо юридичних осіб.

9. Розкрийте загальні правила застосування заходів кримінально-правового щодо юридичних осіб.

10. Які ви знаєте спеціальні правила застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб?

11. Які заходи кримінально-правового характеру можуть бути засновані до юридичних осіб?

12. Охарактеризуйте штраф як захід кримінально-правового характеру, що застосовується до юридичних осіб.

13. Розкрийте сутність ліквідації як заходу кримінально-правового характеру, що застосовується до юридичних осіб.

14. Які особливості конфіскації майна встановлює КК як заходу кримінально-правового характеру, що застосовується до юридичних осіб?

15. Які юридичні факти для реалізації заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб закріплює КК України?

16. З якими обставинами кримінальний закон пов'язує звільнення юридичних осіб від застосування заходів кримінально-правового характеру?

17. Хто така уповноважена особа юридичної особи?

Практичні питання

1. Проаналізуйте 2-3 судових рішення в частині застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

2. Коли стосовно юридичної особи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру?

Питання для дискусії

1. Проблемні аспекти застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, що пов'язані з корупцією.

2. Історію виникнення інституту заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

3. Досвід правової регламентації заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у зарубіжних країнах.

4. Національна практика застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

5. Обставини, які пом'якшують та обтяжують призначуваний юридичній особі захід кримінально-правового характеру.

6. Індивідуалізація відповідальності юридичних осіб.

7. Потенційні наслідки застосування конкретного заходу кримінально-правового характеру щодо юридичної особи.

6. ЗАВДАННЯ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

18-річний Максим, перебуваючи під впливом наркотичних речовин, вчинив крадіжку в особливо великому розмірі (ч. 5 ст. 185 КК України). Яка обставина, що обтяжує покарання, може бути врахована в його кримінальному провадженні?

заподіяння кримінальним правопорушенням тяжких наслідків;
вчинення кримінального правопорушення у стані наркотичного сп'яніння;

вчинення злочину особою повторно
всі вказані обставини.

Згідно ч. 1 ст. 66 КК України обставиною, що пом'якшує покарання, визнається:

А. вчинення кримінального правопорушення особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння;

В. вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж необхідної оборони;

С. вчинення кримінального правопорушення внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин;

Д. всі вказані обставини.

Однією із загальних засад призначення покарання є те, що:

А. суд призначає покарання відповідно до положень Загальної частини КК України;

В. суд призначає покарання, керуючись міжнародно-правовими нормами;

С. суд призначає покарання, керуючись своєю правосвідомістю;

Д. суд призначає покарання, керуючись Кримінальним процесуальним кодексом України.

У вироку суду серед обставин, що пом'якшують покарання, було вказано, що особа вчинила кримінальне правопорушення вперше. Чи має суд право при призначенні покарання враховувати

інші пом'якшуючі обставини, які не передбачені ч. 1 ст. 66 КК України?

- A. не може, оскільки їх перелік є вичерпним;
- B. може, оскільки цей перелік є орієнтовним;
- C. суд може розширено тлумачити перелік обставин, що пом'якшують, та обставин, що обтяжують покарання.
- D. жодна з відповідей не є правильною.

Яку обставину, що обтяжує покарання, суд обов'язково повинен врахувати?

- A. вчинення крадіжки двома особами без попередньої змови;
- B. повторність крадіжки, якщо судимість за попереднє кримінальне правопорушення була знята або погашена;
- C. вчинення крадіжки з використанням 13-річної особи;
- D. тяжкі наслідки, завдані крадіжкою

Бордун вчинив умисне вбивство з хуліганських мотивів (ч. 2 ст. 115 КК України) та звалтування (ч. 1 ст. 152 КК). Суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на 19 років. Чи має суд право призначити більш суворе покарання, ніж те, що передбачене відповідними статтями Особливої частини КК України?

- A. суд призначає покарання, виходячи тільки з максимального розміру цього виду покарання, встановленого в Загальній частині КК України;
- B. суд не може призначити таке покарання згідно з положеннями Конституції України;
- C. суд може призначити таке покарання за сукупністю вироків;
- D. суд може призначити таке покарання згідно загальних засад призначення покарання.

Призначення покарання ґрунтується на наступних принципах:

- A. законності; справедливості; гуманізму; обґрунтованості; індивідуалізації;

В. законності; справедливості; обґрунтованості; індивідуалізації;

С. законності; справедливості; особистий характер; обґрунтованості; індивідуалізації;

Д. законності; справедливості; демократизму; індивідуалізації;

Перелік обставин, що пом'якшують покарання:

А. є вичерпним;

В. не є вичерпним;

С. суд може розширено тлумачити перелік обставин, що пом'якшують, та обставин, що обтяжують покарання;

Д. жодна з відповідей не є правильною.

Перелік обставин, що обтяжують покарання:

А. є вичерпним;

В. не є вичерпним;

С. суд може розширено тлумачити перелік обставин, що пом'якшують, та обставин, що обтяжують покарання;

Д. жодна з відповідей не є правильною.

Чи зобов'язаний суд враховувати при призначенні покарання обставини, що пом'якшують покарання, які прямо передбачені в ч. 1 ст. 66 КК України:

А. суд може не враховувати зазначені в законі обставини, які пом'якшують покарання;

В. суд не може не враховувати зазначені в законі обставини, які пом'якшують покарання;

С. суд залежно від конкретного провадження може враховувати або не враховувати зазначені в законі обставини, які пом'якшують покарання;

Д. жодна з відповідей не є правильною.

При призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, суд насамперед враховує:

А. ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, розмір завданих збитків;

- В. термін перебування співучасників у змові;
- С. характер та ступінь участі у вчиненні кримінального правопорушення кожного зі співучасників;
- Д. інтенсивність участі співучасників у кримінальному правопорушенні;

За які кримінальне правопорушення суд може призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом?

- А. кримінальний проступок;
- В. нетяжкий злочин;
- С. при призначенні більш м'якого покарання суд не враховує тяжкість кримінального правопорушення;
- Д. тяжкий злочин

Які відмінності при призначенні покарання за сукупністю вироків та за сукупністю кримінальних правопорушень визначені кримінальним законом?

- А. у правилах призначення покарання;
- В. у суб'єктах покарання;
- С. у порядку призначення додаткових покарань;
- Д. у порядку призначення основних покарань

За загальним правилом строки покарання обчислюються у:

- А. роках та місяцях;
- В. роках, місяцях та годинах;
- С. роках, місяцях, днях та годинах;
- Д. роках, місяцях та днях.

При призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення суд насамперед враховує:

- А. ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, розмір завданих збитків;
- В. ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, ступінь здійснення кримінально протиправного наміру та причини, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця;

С. характер та ступінь участі у вчиненні кримінального правопорушення кожного зі співучасників;

Д. ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного.

При складанні покарань остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень визначається:

А. в межах встановлених в санкції статті Особливої частини КК України, яка передбачає більш суворе покарання;

В. може бути узгоджено та призначено основне покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (частини статті) Особливої частини КК України, але не нижче від найнижчої межі, встановленої КК України;

С. не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого відповідною санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини

Д. не може перевищувати половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.

При складанні покарань остаточне покарання за сукупністю вироків визначається:

А. в межах встановлених в санкції статті Особливої частини КК України, яка передбачає більш суворе покарання;

В. в межах встановлених в Загальній частини КК України для даного виду покарання.

С. не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого відповідною санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини

Д. не може перевищувати половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.

Примусові заходи медичного характеру можуть бути застосовані:

- A. слідчим;
- B. прокурором;
- C. лікарем-психіатром;
- D. судом.

Примусові заходи медичного характеру реалізуються:

- A. амбулаторно, у виправній установі або за місцем проживання засудженого;
- B. лише госпіталізацією особи до психіатричного закладу (стаціонарно);
- C. як амбулаторно, так і стаціонарно;
- D. лише у виправній установі

При призначенні певного виду примусових заходів медичного характеру суд зобов'язаний враховувати:

- A. характер і тяжкість захворювання,
- B. ступінь небезпечності психічно хворого для себе та інших осіб;
- C. тяжкість вчиненого діяння;
- D. правильними є всі варіанти відповіді.

Чи є перелік видів примусових заходів медичного характеру, зазначених в п. 1-4 ч. 1 ст. 94 КК України вичерпним?

- A. так, цей перелік не підлягає розширеному тлумаченню;
- B. ні, оскільки суд призначає вид примусових заходів медичного характеру в залежності від обставин кожної конкретної справи;
- C. ні, оскільки додаткові заходи зазначені в законодавстві про охорону здоров'я;
- D. ні оскільки за розсудом суду до особи можуть бути застосовані і інші примусові заходи медичного характеру

Чи зобов'язаний суд враховувати висновок судово-психіатричної експертизи щодо визначення типу лікувального закладу?

- A. ні;

- В. так;
- С. так, з підстав, указаних у законі;
- Д. так, з підстав, указаних у кримінально-процесуальному законодавстві;

В своєму вирокі суд не має права зазначати:

- А. вид психіатричного закладу, в якому особа має пройти лікування;
- В. строк примусових заходів медичного характеру;
- С. назву конкретної психіатричної лікарні;
- Д. строк примусових заходів медичного характеру та назву конкретної психіатричної лікарні.

На який термін застосовуються примусові заходи медичного характеру:

- А. точний термін в КК України не встановлено;
- В. на строк до 5 років;
- С. на строк до 10 років
- Д. на строк до 15 років.

Продовження застосування примусових заходів медичного характеру проводиться кожного разу на строк, який не може перевищувати:

- А. 12 місяців;
- В. шести місяців;
- С. восьми місяців;
- Д. строк встановлюється висновком комісії лікарів-психіатрів, виходячи зі стану психічного здоров'я особи;

Питання про продовження, зміну або припинення застосування примусових заходів медичного характеру здійснюється:

- А. психіатричним закладом, де надається допомога;
- В. судом;
- С. наглядовою комісією;
- Д. комісією лікарів-психіатрів.

Особи, до яких застосовані примусові заходи медичного характеру, підлягають огляду для вирішення питання про наявність підстав для звернення до суду із заявою про припинення або про зміну застосування примусових заходів медичного характеру:

A. не рідше одного разу на 6 місяців;

B. не рідше одного разу на рік;

C. не рідше одного разу на 8 місяців;

D. за висновком лікаря-психіатра про необхідність такого огляду.

Іван попросив у свого батька Михайла мисливську рушницю та автомобіль для полювання з другом Миколою «на фару». Батько дав згоду. Під час полювання Іван застрелив косулю з мисливської зброї (ч. 2 ст. 248 КК України). Які предмети можуть підлягати спеціальній конфіскації в цій ситуації?

A. лише мисливська зброя;

B. лише мисливська зброя та здобич;

C. лише транспортний засіб та здобич;

D. мисливська зброя, транспортний засіб та здобич.

Хто відповідно до чинного КК України вважається уповноваженою особою юридичної особи при визначенні підстав для застосування до неї заходів кримінально-правового характеру?

A. усіх службових осіб юридичної особи;

B. службових осіб юридичної особи, а також інших осіб, які вчиняють правопорушення від імені юридичної особи;

C. службових осіб юридичної особи, а також інших осіб, які відповідно до закону, установчих документів юридичної особи чи договору мають право діяти від імені юридичної особи;

D. виключно службових осіб юридичної особи, які вчиняють корупційне кримінальне правопорушення від імені юридичної особи.

Які заходи кримінально-правового характеру можуть застосовуватися до юридичних осіб виключно як основні?

A. штраф, ліквідація;

В. штраф, конфіскація майна, ліквідація, позбавлення права займатися певною діяльністю;

С. арешт майна, виправні роботи, штраф, конфіскація майна;

Д. ліквідація, штраф, службові обмеження, виправні роботи.

Які заходи кримінально-правового характеру лише як додаткові можуть бути застосовані до юридичних осіб?

А. штраф;

В. штраф та ліквідація;

С. конфіскація;

Д. штраф та конфіскація.

Яким чином відповідно до чинного КК України застосовуються заходи кримінально-правового характеру до юридичної особи, якщо попередній захід залишився невиконаним?

А. до нового заходу повністю або частково приєднується попередній захід;

В. новим заходом повністю або частково поглинається попередній;

С. кожен із них виконується самостійно, крім випадків застосування судом ліквідації юридичної особи згідно з КК України;

Д. застосовуються за розсудом суду.

Яким органом держави, відповідно до КК України, застосовуються заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб?

А. судом;

В. прокуратурою;

С. Державною судовою адміністрацією;

Д. органами пробації.

Що повинно бути покладено в основу визначення судом розміру штрафу стосовно юридичної особи за чинним КК України?

А. трикратний розмір незаконно одержаної неправомірної вигоди;

В. чотирикратний розмір незаконно одержаної неправомірної вигоди;

С. двократний розмір незаконно одержаної неправомірної вигоди; п'ятикратний розмір незаконно одержаної неправомірної вигоди.

Від чого, згідно КК України, повинно залежати визначення розміру штрафу щодо юридичної особи у разі коли неправомірну вигоду не було одержано?

А. від розміру неправомірної вигоди, що передбачалась у результаті вчинення кримінального правопорушення в інтересах юридичної особи;

В. від розміру шкоди потерпілим, що передбачалась у результаті вчинення кримінального правопорушення в інтересах юридичної особи;

С. від ступеня тяжкості кримінального правопорушення, вчиненого уповноваженою особою юридичної особи;

Д. від розміру шкоди близького родича потерпілого, що передбачалась у результаті вчинення кримінального правопорушення в інтересах юридичної особи.

З урахуванням якої обставини, згідно КК України, суд може застосувати щодо юридичної особи штраф із розстрочкою його виплати певними частинами?

А. з урахуванням майнового стану фізичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення в інтересах юридичної особи;

В. з урахуванням майнового стану юридичної особи;

С. з урахуванням майнового стану потерпілої особи;

Д. з врахування позитивної посткримінальної поведінки фізичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення від імені юридичної особи.

Яка із зазначених нижче обставин не є підставою для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру?

З якого віку можливе застосування заходів виховного характеру?

- A. з 11 років;
- B. з 14 років;
- C. з 16 років;
- D. з 17 років.

Чи виключає закон можливість застосування заходів виховного характеру до неповнолітнього, стосовно якого вони вже застосовувались?

- A. так;
- B. так, за вказаних у законі умов;
- C. ні;
- D. на, за вказаних у законі умов.

У якому випадку суд при призначенні покарання за ст. 126-1 КК України «Домашнє насильство» може застосувати і обмежувальний захід відповідно до ст. 91-1 КК України?

- A. при призначення покарання у виді пробаційного нагляду;
- B. при призначенні покарання у виді обмеження волі
- C. при призначення покарання у виді громадських робіт
- D. при призначенні покарання у виді позбавлення волі.

За яке кримінальні правопорушення не може бути застосоване більш м'яке покарання ніж передбачено законом (ст. 69 КК України)?

- A. при призначення покарання за умисне вбивство;
- B. при призначенні покарання за розбій;
- C. при призначення покарання за сексуальне насильство;
- D. при призначення покарання за підкуп працівника підприємства, установи чи організації.

У випадку якщо особа не визнає вину у вчиненні кримінального правопорушення, але активно сприяла розкриттю кримінального правопорушення, добровільно повністю відшкодувала завдані збитки, а обставини, які обтяжують покарання не було встановлено, чи є обов'язковим для суду при призначенні покарання враховувати правила ст.69-1 КК України «Призначення покарання за наявності обставин що пом'якшують покарання»?

А. ні, оскільки особа не визнала свою вину;

В. ні, оскільки обставин, які пом'якшують покарання, повинно бути три і такі, які передбачені різними пунктами ст.66 КК України

С. ні, оскільки судом встановлена недостатня кількість обставин, які пом'якшують покарання

Д. так, всі підстави для застосування ст.69-1 КК України є наявними

Неповнолітній уперше вчинив кримінальний проступок і був звільнений від кримінальної відповідальності. Суд застосував до нього примусові заходи виховного характеру. Чи можна вважати застосування таких заходів формою реалізації кримінальної відповідальності?

А. так, оскільки застосування примусових заходів виховного характеру передбачає обмеження, передбачені в КК України;

В. застосування примусових заходів виховного характеру не є реалізацією кримінальної відповідальності;

С. так, оскільки передбачає відбування примусових заходів виховного характеру, що призначені особі судом;

Д. так, оскільки примусові заходи виховного характеру передбачені в КК України.

Чи може реалізуватися кримінальна відповідальність фактом застосування судом примусового лікування до особи, що вчинила кримінальне правопорушення?

А. так, кримінальна відповідальність реалізується;

В. так, кримінальна відповідальність реалізується частково;

С. так, оскільки можливість застосування примусового лікування передбачена КК України

Д. примусове лікування не належить до реалізації кримінальною відповідальності

Е. так, адже примусове лікування передбачено КК України

Суб'єкт вчинив умисне вбивство в стані алкогольного сп'яніння. Судом було встановлено, що особа перебуває на обліку і часто зловживає алкоголем. Який вид заходу кримінально-правового характеру може бути застосований судом?

А. виховного характеру;

В. медичного характеру;

С. обмежувальний захід;

Д. інший захід кримінально-правового характеру.

Суд ухвалив рішення про застосування примусового лікування до особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння. На момент винесення вироку вона перебувала у стані обмеженої осудності. Чи є таке рішення суду правильним?

А. ні, тому що санкція статті не передбачає примусового лікування.

В. ні, оскільки суд не мав достатніх підстав для його застосування;

С. так, адже примусове лікування є видом примусових медичних заходів, які можуть застосовуватися до осіб у стані обмеженої осудності;

Д. так, оскільки особа перебувала в стані обмеженої осудності.

Що станеться, якщо неповнолітній, звільнений від кримінальної відповідальності, ухилиться від виконання призначених йому примусових заходів виховного характеру?

А. такому неповнолітньому суд призначає покарання, яке виконується разом з застосованими примусовими заходами виховного характеру;

В. неповнолітній притягується до кримінальної відповідальності за сам факт ухилення від застосування до нього примусових заходів виховного характеру

С. суд призначає неповнолітньому вихователя в порядку, передбаченому законом

Д. ці заходи скасовуються і неповнолітній притягується до кримінальної відповідальності

Який вид заходів кримінально-правового впливу, що належить до видів обмежувальних заходів, може застосувати суд?

А. взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи

В. зобов'язання публічно попросити вибачення перед потерпілим від домашнього насильства

С. відшкодування матеріальних збитків і моральної шкоди, завданих унаслідок домашнього насильства

Д. направлення для проходження програми для кривдників.

За вчинення якого кримінального правопорушення НЕ може застосовуватись спеціальна конфіскація?

А. заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою;

В. примушування до вступу в статевий зв'язок;

С. незаконне полювання;

Д. хуліганство.

Вкажіть, щодо якого майна (грошей, цінностей) застосовується спеціальна конфіскація?

А. що перебуває у добросовісного набувача

В. яке було предметом кримінального правопорушення;

С. яке підлягає поверненню законному власнику

Д. що не було предметом кримінального правопорушення

Вкажіть, щодо якого майна (грошей, цінностей) не застосовується спеціальна конфіскація?

А. майно (гроші, цінності) були знаряддям та/або засобом кримінального правопорушення

В. майно (гроші, цінності) були предметом кримінального правопорушення

С. майно (гроші, цінності) підлягають поверненню законному власнику

Д. якщо майно (гроші, цінності) було призначене для забезпечення кримінального правопорушення

Які підстави застосування спеціальних правил призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання?

А. у випадках, якщо кількість обставин, що пом'якшують покарання, перевищує обставини, що обтяжують покарання;

В. наявність декількох обставин, що пом'якшують покарання, передбачених в ч. 1 ст. 66 КК України;

С. вчинення нетяжкого злочину або кримінального проступку;

Д. наявність обставин, що пом'якшують покарання, передбачених у пунктах 1 та 2 ч. 1 ст. 66 КК України, відсутність обставин, що обтяжують покарання, а також визнання підсудним своєї вини у вчиненому кримінальному правопорушенні.

Яка система призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень передбачається ст. 70 КК України?

А. змішана система призначення покарань;

В. система обмеженого складання покарань;

С. система повного (абсолютного) складання покарань;

Д. система поглинення менш суворого покарання більш суворим.

Що є різновидом примусових заходів виховного характеру?

А. тілесні покарання;

В. позбавлення їжі;

С. штраф;

Д. застереження.

Завдання 1. Встановіть відповідність між видами обставин, що пом'якшують покарання та їх характеристиками.

Обставина	Характеристика
Щире каяття	А) Особа компенсує матеріа-

	льні чи моральні збитки потерпілим.
Добровільне відшкодування	В) Винний визнає свою провину, розкаюється у вчиненому, висловлює жаль за скоєне.
Вчинення кримінального правопорушення під примусом	С) Кримінальне правопорушення було вчинене через бідність, хворобу чи інші важкі обставини.
Вчинення кримінального правопорушення через тяжкі життєві обставини	Д) Суд може визнати на власний розсуд і додаткові обставини для пом'якшення покарання.

Завдання 2. Встановіть відповідність між принципами призначення покарання та їх характеристиками.

Принцип	Характеристика
Пропорційність	А) Суд повинен застосовувати найменш суворе покарання, достатнє для досягнення мети
Цілеспрямованість	В) Покарання має забезпечувати виправлення винного та запобігання новим кримінальним правопорушенням
Враховання обставин	С) Суд враховує пом'якшуючі та обтяжуючі обставини під час призначення покарання
Мінімізація репресивності	Д) Співвідношення між покаранням та тяжкістю вчиненого діяння має бути обґрунтованим

Завдання 3. Встановіть відповідність між видами незаконного кримінального правопорушення та покараннями, що можуть бути застосовані

Вид незаконного криміна-	Покарання, що може бути
---------------------------------	--------------------------------

льного правопорушення	застосоване
Готування до кримінального правопорушення	А) Довічне позбавлення волі застосовується щодо злочинів, передбачених ст.ст. 437-439, частині першій статті 442 та статті 443 КК України
Замах на кримінальне правопорушення	В) Довічне позбавлення волі застосовується щодо злочинів, передбачених у статтях 109-114-2 КК України
Готування до злочину проти основ національної безпеки України	С) строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті Особливої частини КК України
Замах на злочин проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку,	Д) строк або розмір покарання не може перевищувати половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті Особливої частини КК України

Завдання 4. Встановіть відповідність між принципами призначення покарання та їх характеристиками.

Принцип	Характеристика
Законність	А) Урахування особливостей особи винного та обставин кримінального правопорушення
Справедливість	В) Покарання призначається тільки відповідно до закону
Індивідуалізація	С) Покарання не повинно припинювати людську гідність

Гуманізм	D) покарання має відповідати тяжкості кримінального правопорушника та особі винного
----------	---

Завдання 5. Встановіть відповідність між видом співучасника та їх характеристиками.

Вид співучасника	Характеристика
Організатор	A) Особа, яка допомагала вчиненню кримінального правопорушення (надавала інформацію, засоби, транспорт, укривала злочинців або їх сліди). Найменша відповідальність серед співучасників, якщо безпосередньо не виконував кримінально протиправних дій.
Виконавець	B) Особа, яка схилила або переконала іншого вчинити кримінальне правопорушення (погрозами, підкупом, маніпуляцією тощо). Покарання визначається відповідно до тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, враховується рівень впливу на виконавця
Підбурювач	C) особа, яка безпосередньо вчинила кримінальне правопорушення або брала активну участь у його реалізації. Покарання визначається відповідно до тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, враховується рівень впливу на виконавця
Пособник	D) особа, яка організувала кримінально протиправну діяльність, керувала групою, планувала кримінальне правопорушення або створювала умови для його вчинення. Отримує найбільш суворе покарання, адже є ключовою фігурою у кримінальному правопорушенні.

Завдання 6. Встановіть відповідність між видом сукупності кримінальних правопорушень та їх характеристиками.

Вид сукупності кримінальних правопорушень	Характеристика
Реальна сукупність	А) Одним діянням особи вчинено два чи більшу кількість кримінальних правопорушень
Ідеальна сукупність	В) Особою вчинено декілька кримінальних правопорушень, що не є частиною одного задуму чи одного правопорушення. Кожне кримінальне правопорушення вважається окремим і підлягає окремому розгляду та покаранню
Сукупність кримінальних правопорушень	С) Особою різними самостійними діями вчинено два чи більшу кількість кримінальних правопорушення
Фактична сукупність	Д) Особою вчинено два або більше кримінальних правопорушення, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини КК України, за жодне з яких її не було засуджено.

Завдання 7. Встановіть відповідність між поняттям та його змістом.

Поняття	Зміст
Поглинання менш суворого покарання більш суворим	А) Це ті встановлені законом критерії, якими повинен керуватися суд при призначенні покарання в кожному конкретному кримінальному

	провадженні.
Загальні засади призначення покарання	В) Встановлені кримінальним законом правила, що доповнюють та розвивають загальні засади призначення покарання та застосовуються лише у визначених кримінальним законом ситуаціях з метою індивідуалізації покарання залежно від специфіки кримінально протиправної або посткримінальної поведінки чи особливостей особи винного.
Спеціальні (правила) призначення покарання	С) Застосовуючи даний принцип, суд бере до уваги конкретні покарання, призначені в межах санкцій за кожне з вчинених кримінальних правопорушень. Причому менш суворе покарання поглинається більш суворим (незалежно чи покарання одного виду чи різних).
Часткове складання покарань	Д) Остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень дорівнює сумі покарань
Повне складання покарань	Е) До більш суворого покарання, призначеного за одне із кримінальних правопорушень, приєднується частина покарання, призначеного за інше кримінальне правопорушення

Завдання 8. Встановіть відповідність між етапом призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень і його змістовою характеристикою.

Етап призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень	Характеристика
Призначення остаточного покарання	А) Це етап, у ході якого встановлюється вчинення однією особою двох або більше кримінальних правопорушень, які можуть бути кваліфіковані окремо та потребують розгляду для визначення відповідного покарання
Визначення покарання за кожне кримінальне правопорушення	В) Це етап кримінально-правової оцінки конкретного суспільно-небезпечного діяння, який полягає у встановленні відповідності між ознаками абсолютної небезпечно суспільної дії і ознаками, передбаченими в нормах КК України.
Встановлення факту сукупності	С) Це етап, у ході якого суд встановлює конкретну міру покарання для кожного окремого кримінального правопорушення, вчиненого однією особою.
Кваліфікація кримінальних правопорушень	D) Це етап, у ході якого суд визначає єдине покарання для особи, яка вчинила два або більше кримінальних правопорушень.

Завдання 9. Встановіть відповідність між поняттям та його характеристикою.

Поняття	Характеристика
----------------	-----------------------

Вирок	А) Це документ, який фіксує волевиявлення суду в процесі здійснення правосуддя, спрямований на вирішення спору, встановлення фактів чи регулювання процесуальних дій
Обвинувальний вирок	В) Це остаточне судове рішення, яким вмотивовано проголошується винуватість обвинуваченого у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення, а також визначаються правові наслідки визнання особи винуватою.
Виправдувальний вирок	С) Це основний акт правосуддя, що має властивості обов'язковості, винятковості, незмінності, істинності і завершує стадію судового розгляду.
Судовий акт	Д) Це судовий акт, яким особу визнають невинуватою у вчиненні інкримінованого їй кримінального правопорушення і звільняють від покарання.

Завдання 10. Встановіть відповідність між поняттям та його характеристикою.

Поняття	Характеристика
Покарання, яке може застосовуватися як основне і як додаткове	А) Це покарання, яке не може даватися до інших покарань і застосовується лише як самостійне покарання за те чи інше кримінальне правопорушення; є найбільш суворим позбавленням і обмеженнями прав і свобод, що застосовуються тільки самостійно і не може приєднуватися одне до од-

	ного або поєднуватися.
Основне покарання	В) Це покарання, яке у випадках та порядку, передбачених КК України, додається до основного покарання за те чи інше кримінальне правопорушення і самостійно застосовуватися не може.
Додаткове покарання	С) Це покарання, яке, залежно від обставин справи, може бути застосоване або як самостійне покарання за те чи інше кримінальне правопорушення або у випадках та порядку, передбачених КК України, додається до іншого, основного покарання
Кримінальне покарання	Д) Передбачений законом захід державного примусу, який застосовується судом до винного у кримінальному правопорушенні з метою кари, виправлення та запобігання подальшим правопорушенням. Він є ключовим інструментом кримінального права для забезпечення правопорядку.

Завдання 11. Встановіть відповідність між видами примусових заходів медичного характеру та їх характеристиками.

Вид примусового заходу медичного характеру	Характеристика
--	----------------

Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку	А) Застосовується щодо психічно хворого, який за своїм психічним станом не становить загрози для суспільства, але потребує тримання в психіатричному закладі та лікування в умовах посиленого нагляду.
Госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом	В) Застосовується до особи, яка за станом свого психічного здоров'я не потребує госпіталізації до психіатричного закладу.
Госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом	С) Застосовується щодо психічно хворого, який за своїм психічним станом і характером вчиненого суспільно небезпечного діяння становить особливу небезпеку для суспільства і потребує тримання в психіатричному закладі в умовах суворого нагляду.
Госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом	Д) Застосовується щодо психічно хворого, який за своїм психічним станом потребує тримання в психіатричному закладі і лікування в примусовому порядку.

Завдання 12. Встановіть відповідність між підставами для застосування примусових заходів медичного характеру та їх характеристиками.

Підстава	Характеристика
----------	----------------

Вчинення суспільно небезпечного діяння в стані неосудності	А) Особа вчинила кримінальне правопорушення, але через наявний у неї психічний розлад, не була здатна повною мірою усвідомлювати свої дії (бездіяльність) та (або) керувати ними.
Вчинення кримінального правопорушення в стані обмеженої осудності	В) Особа вчинила кримінальне правопорушення у стані осудності, але захворіла на психічну хворобу до постановлення вироку або під час відбування покарання.
Захворювання на психічну хворобу після вчинення кримінального правопорушення	С) Особа вчинила діяння, передбачене КК України, але не могла усвідомлювати свої дії або керувати ними внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства.
Вчинення кримінального правопорушення в стані осудності	Д) Особа на момент вчинення діяння перебувала у психічному стані, який дозволяв їй розуміти, що її дії є протиправними та завдають шкоди суспільним відносинам, охоронюваним законом; свідомо обирати свою поведінку, тобто діяти чи утримуватися від дій за власною волею.

Завдання 13. Встановіть відповідність між умовами припинення примусових заходів медичного характеру та їх характеристиками.

Умова	Характеристика
Зміна психічного стану на краще	А) За висновком медичних експертів особа більше не потребує лікування, а її стан не становить загрози для суспільства.
Видужання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення у стані осудності, але захворіла на психічну хворобу до постановлення вироку	В) Може підлягати подальшому відбуванню покарання
Видужання особи, яка захворіла на психічну хворобу під час відбування покарання	С) Суд може передати її на піклування родичам або опікунам з обов'язковим лікарським наглядом.
Відсутність підстав для подальшого застосування заходів	Д) Особа підлягає покаранню на загальних засадах.

Завдання 14. Встановіть відповідність між видом примусового заходу виховного характеру щодо неповнолітніх та його характеристикою.

Вид примусового заходу виховного характеру	Характеристика
Обмеження дозвілля	А) Забезпечення позитивного виховного впливу на поведінку неповнолітнього
Передача неповнолітнього під нагляд	В) Виправлення осіб, які не піддаються застосуванню інших примусових заходів

Застереження	С) Застосовується лише до неповнолітнього, який досяг 15 років та має певну власність
Направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи	Д) Особі забороняється без згоди органу, який здійснює над ним нагляд, змінювати місце проживання, навчання, роботи
Покладення обов'язку відшкодувати майнові збитки	Е) Найм'якший захід виховного характеру, що попереджає про більш суворі наслідки в разі продовження протиправної поведінки

Завдання 15. Встановіть відповідність між різновидом місця проходження соціальної реабілітації та граничним терміном перебування в ньому.

Місце проходження соціальної реабілітації	Граничний термін перебування
Загальноосвітні школи соціальної реабілітації	А) Досягнення 19 віку
Професійні училища соціальної реабілітації	В) Досягнення 14 віку
Школи (у виняткових випадках)	С) Досягнення 15 віку
Училища за рішенням суду	Д) Досягнення 18 віку
Учні загальноосвітніх шкіл соціальної реабілітації, які не стали на шлях виправлення, можуть бути переведені до професійного училища соціальної реабілітації	Е) Досягнення 15 віку

Завдання 16. Встановіть відповідність між поняттям та його характеристикою.

Поняття	Характеристика
Примусові заходи	А) Підтримка неповнолітніх, що включає професіоналів, які допомагають адаптуватись неповнолітньому та уникнути кримінальних правопорушень
Виховні заходи	В) Заходи, що застосовуються до осіб, що вчинили кримінальне правопорушення, з метою їх виправлення та соціальної реабілітації
Соціальна реабілітація	С) Система заходів, спрямованих на забезпечення тривалого позитивного впливу на поведінку неповнолітнього
Тривале виховання	Д) Процес відновлення особи в соціальному середовищі після вчинення кримінального правопорушення через виховні заходи
Соціальний супровід	Е) Методи та дії, спрямовані на формування у неповнолітнього позитивних соціальних норм та цінностей

Завдання 17. Встановіть відповідність між поняттям та його характеристикою.

Поняття	Характеристика
Профілактика правопорушень	А) Психологічна форма допомоги, в якій неповнолітні разом обговорюють свої проблеми під керівництвом фахівця
Групова терапія	В) Орган державної влади, що забезпечує захист прав і законних інтересів дітей, включаючи неповнолітніх правопорушників
Служба у справах дітей	С) Документ, що містить цілі та

	засоби виховання конкретного неповнолітнього правопорушника
Виховні установи	Д) Заходи, покликані запобігти вчиненню кримінальних правопорушень неповнолітніми через освітні програми та виховні ініціативи
Індивідуальний план виховання	Е) Спеціалізовані заклади, де надаються послуги з виховання та навчання неповнолітніх правопорушників

Завдання 18. Встановіть відповідність між видом примусового заходу виховного характеру щодо неповнолітніх та кейсом, що його ілюструє.

Захід	Кейс
Застереження	А) 17-річний юнак пошкодив вітрину магазину. Суд зобов'язав його компенсувати витрати на ремонт
Передача під нагляд батьків або осіб, які їх замінюють	В) 16-річного хлопця, який систематично вчиняв правопорушення, суд направив до спеціального навчального закладу для неповнолітніх
Обов'язок відшкодувати завдані збитки	С) 15-річного хлопця зобов'язали виконувати громадські роботи у парку міста як виховний захід за правопорушення
Обмеження дозвілля	Д) Школа взяла на себе відповідальність за контроль поведінки учня, який раніше вчинив крадіжку, з метою його виправлення

Завдання 19. Встановіть відповідність між різновидом конфіскації та її характеристиками.

Поняття	Характеристика
Спеціальна конфіскація	А) Вид додаткового кримінального покарання, що полягає у примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення. Вона застосовується судом на підставі кримінального законодавства і має каральний характер, спрямований на покарання засудженого та позбавлення його матеріальних ресурсів.
Загальна конфіскація	В) Це примусовий захід кримінально-правового характеру, який полягає у вилученні у власність держави майна, що було знаряддям, засобом, предметом або результатом вчинення злочину, безвідносно до того, чи належить воно засудженому, чи іншій особі. Вона застосовується судом на підставі кримінального законодавства і має на меті усунення умов для подальших злочинів та відшкодування шкоди суспільству.
Конфіскація як захід забезпечення	С) Вилучення майна, пов'язаного зі злочиним, із залученням міжнародного

	співробітництва. Вона охоплює різні види (доходи, знаряддя, еквівалент вартості) і регулюється ключовими конвенціями ООН та Ради Європи, забезпечуючи ефективну боротьбу з транснаціональною злочинністю та повернення активів.
Конфіскація у міжнародному праві	D) Тимчасове вилучення майна під час розслідування для забезпечення відшкодування шкоди чи майбутньої конфіскації. Не є покаранням чи заходом безпеки, а лише процесуальним інструментом

Завдання 19. Встановіть відповідність між різновидом обмежувального заходу та його характеристиками.

Вид обмежувального заходу	Характеристика
Заборона наближення	A) Тимчасове позбавлення права розпоряджатися певними об'єктами, що можуть бути використані для вчинення кримінального порушення.
Заборона користуватись майном	B) Кримінально-правові заходи, спрямовані на запобігання кримінальному правопорушенню і забезпеченню прав потерпілих.
Моніторинг поведінки	C) Контроль за особою, яка перебуває під слідством або засуджена, з метою недопущення повторного правопорушення.
Заборона займати посаду	D) Позбавлення права обіймати

	певні посади чи займатися певною діяльністю у зв'язку зі кримінальним порушенням.
--	---

Завдання 20. Встановіть відповідність між видом майна, що є предметом спеціальної конфіскації та його характеристиками.

Вид майна, що є предметом спеціальної конфіскації Випадок застосування	Характеристика
Перетворене майно	А) Майно, яке було отримане внаслідок кримінального правопорушення, але зазнало змін у формі, вигляді чи правовому статусі через дії злочинця або інших осіб з метою приховування його походження чи уникнення конфіскації.
Майно, використане для фінансування кримінального порушення	В) це матеріальні або нематеріальні об'єкти, які є безпосередньою ціллю кримінально протиправних дій. Тобто це те, на що спрямований протиправний умисел особи. Таке майно є центральним елементом кримінального правопорушення і відіграє ключову роль у його кваліфікації.
Майно, що було предметом кримінального правопорушення	С) Будь-які матеріальні або нематеріальні активи (гроші, цінності, нерухомість, транспорт тощо), які були застосовані для підготовки, організації чи забезпечення вчинення кримінального

	правопорушення . Таке майно має прямий зв'язок із злочинною діяльністю, оскільки слугує фінансовою чи матеріальною базою для її реалізації.
Майно, використане як засіб вчинення кримінального порушення	D) Це матеріальні або нематеріальні об'єкти, які застосовувалися винним для здійснення кримінального правопорушення, полегшення його вчинення чи досягнення протиправного результату. Таке майно відіграє допоміжну роль у реалізації протиправного умислу і не є основним об'єктом посягання, на відміну від предмета злочину.

Завдання 21. Встановіть відповідність між видами вилучення майна та їх характеристиками.

Вид вилучення майна	Характеристика
Конфіскація майна	A) Заходи, спрямовані на забезпечення кримінального провадження, такі як застава, домашній арешт тощо.
Примусове відчуження майна	B) Позбавлення власника права власності на індивідуально визначене майно, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану за умови попереднього або наступного повного відшкодуван-

	ня його вартості.
Арешт майна	С) Вилучення всього майна за-судженого як вид покарання
Вилучення майна	Д) Позбавлення державних під-приємств, державних gospodar-ських об'єднань права gospodarського відання або оперативного управління індивідуально визначеним державним майном з метою його передачі для потреб держави в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану.

Завдання 22. Установіть відповідність між видами заходів кримінально-правового впливу та їхньою характеристикою

Вид заходу кримінально-правового характеру	Характеристика
Кримінальне покарання	А) Вплив держави на особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у вигляді основного або додаткового стягнення, передбаченого кримінальним законом.
Примусові заходи медичного характеру	В) Заходи, які застосовуються до осіб, які вчинили кримінальне порушення в стані неосудності або з психічними розладами, що виключають можливість відбування покарання.
Примусові заходи виховного характеру	С) Заходи, які застосовуються до неповнолітнього в разі вчинення такою особою кримінального правопорушення, які полягають у звільненні від кримінальної відповідальності, або застосуванні відповідного захо-

	ду адміністративного впливу.
Спеціальна конфіскація	Д) захід кримінально-правового впливу, спрямований на вилучення майна, пов'язаного із кримінальним правопорушенням, з метою безпеки та превенції. Вона є ефективним інструментом у боротьбі зі злочинністю.

Завдання 23. Встановіть відповідність між поняттями та їх характеристиками.

Поняття	Характеристика
Юридична особа приватного права	А) Організація, яку утворено на підставі розпорядчого акта Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування відповідно до норм публічного права з метою виконання переважно функцій держави або місцевого самоврядування.
Юридична особа публічного права	В) Організація, яка створюється та діє на підставі модельного статуту в порядку, визначеному законом.
Юридична особа	С) Фізична особа, яка відповідно до закону, установчих документів юридичної особи або договору має право діяти від імені юридичної особи
Уповноважена особа юридичної особи	Д) Організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку, яка має правоздатність та дієздатність

Завдання 24. Встановіть відповідність між видами діянь та їх кримінально-правовою характеристикою

Діяння	Характеристика
Підкуп службової особи юридичної особи приватного права	А) Пропозиція чи обіцянка службовій особі юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми надати їй або третій особі неправомірну вигоду
Використання коштів здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів	В) Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування
Підкуп особи, яка надає публічні послуги	Д) Пропозиція чи обіцянка аудитору, нотаріусу, оцінювачу, іншій особі, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, (під час виконання цих функцій), надати йому/їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди або прохання її надати за вчинення особою, яка надає публічні послуги, дій або її бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи

Зловживанням впливом	Е) Надання їх для вчинення будь-яких незаконних діянь щодо наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, що забезпечує незаконний обіг
----------------------	---

Завдання 25. Встановіть відповідність між видами заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб та їх кримінально-правової характеристикою

Вид заходу кримінально-правового характеру	Характеристика
Штраф	А) Повне припинення діяльності юридичної особи у зв'язку з вчинення нею кримінального правопорушення
Конфіскація майна	В) Грошова сума, що сплачується юридичною особою на підставі судового рішення
Ліквідація юридичної особи	С) Примусове безоплатне вилучення у власність держави майна юридичної особи й застосовується судом у разі ліквідації юридичної особи згідно з КК України
Тимчасові обмеження діяльності юридичної особи	Д) Заборона для юридичної особи протягом визначеного судовим рішенням строку здійснювати певний вид або види діяльності

Завдання 26. Встановіть відповідність між розміром штрафу та ступенем тяжкості кримінального правопорушення, вчиненого уповноваженою особою юридичної особи

Від п'яти до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;	А) за нетяжкий злочин
Від десяти до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;	В) за тяжкий злочин
Від двадцяти до сімдесяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;	С) за особливо тяжкий злочин
від сімдесяти п'яти до ста тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.	Д) за кримінальний проступок

Завдання 27. Встановіть відповідність між умовами застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру

Тяжкість вчиненого її уповноваженою особою кримінального правопорушення	А) Характер та ступінь суспільної небезпеки кримінального правопорушення
Розмір завданої шкоди	В) Фінансові можливості юридичної особи для сплати штрафу або відшкодування завданої шкоди
Майновий стан юридичної особи	С) Матеріальні та нематеріальні збитки, завдані кримінальним правопорушенням
Вжиття юридичною особою заходів щодо відшкодування завданої шкоди	Д) Добросовісне відшкодування збитків потерпілим

СИТУАТИВНІ ЗАВДАННЯ

Кейс-1

Перебуваючи за адресою м. Чернівці, вул. Руська, 285 г, громадянин Сахно вступив у попередню змову зі своїми колишніми однокласниками Мусієнком та Никифоровим. Діючи з прямим умислом і корисливим мотивом, спрямованим на таємне викрадення чужого майна, усвідомлюючи суспільно небезпеч-

ний характер своїх дій, передбачаючи їхні наслідки та бажаючи їх настання, Сахно переконався, що за ним ніхто не спостерігає. Умисно, таємно, шляхом вільного доступу, спільно з Мусієнком і Никифоровим, він викрав підводу з конем, яка належала громадянину Медведику, загальною вартістю 40 500 грн. Після цього обвинувачені покинули місце злочину з викраденим майном і розпорядилися ним на власний розсуд.

Діяння вказаних осіб було кваліфіковане за ч. 4 ст. 185 КК України - таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинена групою осіб, вчинена в умовах воєнного стану.

Судом встановлено, що на обліку в лікаря психіатра та нарколога зазначені особи не знаходиться, раніше не судимі, позитивно характеризується по місцю проживання. Також Никифоров та Мусієнко є неповнолітніми.

Судом також було встановлено наступні обставини, що пом'якшують покарання обвинувачених - щире каяття та активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення (п.1ч.1ст.66 КК України); добровільне відшкодування завданого збитку (п. 2 ч.1 ст. 66 КК України); вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім (п. 3 ч.1 ст. 66 КК України).

Обставин, які обтяжують покарання обвинувачених відповідно до ст. 67 КК України, судом не встановлено.

Ознайомтесь із положеннями ст. 185 КК України.

Оцініть дії Сахна, Мусієнка та Никифорова.

Яким чином суд має визначити вид і розмір покарання для обвинувачених, враховуючи санкцію ч. 4 ст. 185 КК України (позбавлення волі від 5 до 8 років)?

Як суд враховує принцип індивідуалізації покарання у випадку скоєння кримінального правопорушення групою осіб із різним віковим статусом?

Чи може суд застосувати до всіх обвинувачених однакове покарання, чи воно має бути диференційованим залежно від їхньої ролі у кримінальному правопорушенні?

Чи може суд призначити покарання вказаним особам із застосуванням положень ст. 69 КК України?

Кейс-2

23 вересня 2024 року, приблизно о 09:30, Іванов, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння та будучи достеменно обізнаним про введення воєнного стану на території України, знаходився в приміщенні магазину «Тайстра» за адресою: м. Чернівці, вул. Університетська, 9. Там він помітив біля каси малознайомого громадянина Антоновича, який тримав у руці мобільний телефон. У цей момент у Іванова виник протиправний умисел, спрямований на відкрите викрадення майна Антоновича. Реалізуючи свій умисел із корисливих мотивів, діючи повторно з метою незаконного збагачення, усвідомлюючи протиправність своїх дій і бажаючи їх вчинити, Іванов підійшов до Антоновича та шляхом ривка вирвав із його рук мобільний телефон вартістю 11 469 грн.

Під час судового засідання Іванов повністю визнав свою вину, щиро розкався у скоєному та погодився з кваліфікацією вчиненого ним діяння. Він пояснив, що у 2018 році був засуджений за злочин проти власності, відбував покарання та звільнився умовно-достроково у 2022 році. Суд врахував ці показання, а також інші обставини справи.

За таких обставин, суд ухвалив визнати Іванова винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст.186 КК України та враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, яке відноситься до категорії тяжкого злочину, а також суспільну небезпечність вчиненого злочину, наслідки, що настали, дані про особу обвинуваченого, який на обліку лікаря нарколога не перебуває, не одружений, на утриманні малолітніх дітей та осіб похилого віку не має, не працює, раніше судимий та щире каяття та активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення, а також судовому розгляду призначити йому покарання, із застосуванням ст.69-1 КК України, у виді 6 років 8 місяців позбавлення волі.

Ознайомтесь із положеннями ст. 186 КК України.

Оцініть дії Іванова.

Чи правильно суд призначив покарання Іванову із застосуванням ст. 69-1 КК України?

Кейс-3

14 квітня 2024 року громадянин Потапенко, перебуваючи неподалік банкоматів у стані алкогольного сп'яніння, діючи в умовах воєнного стану, повторно, з корисливим мотивом і наміром відкрито заволодіти чужим майном, шляхом ривка вихопив із рук громадянина Мартиненка шкіряний гаманець коричневого кольору вартістю 50 грн, у якому знаходилися грошові кошти в сумі 5 000 грн. Потапенко вчинив усі дії, які вважав необхідними для завершення кримінального правопорушення, однак не довів його до кінця з причин, що не залежали від його волі: свідок події затримав його неподалік місця вчинення кримінального правопорушення

У судовому засіданні Потапенко повністю визнав свою вину та розповів, що 14 квітня 2024 року побачив біля банкоматів чоловіка з гаманцем у руках. Він підбіг до Мартиненка, вихопив гаманець, але потерпілий схопив його за капюшон куртки та почав кричати. Перехожі затримали Потапенка та викликали поліцію. Обвинувачений щиро розкався у скоєному, попросив суд не карати його суворо, посилаючись на те, що він одружений, має трьох неповнолітніх дітей на утриманні та хворобливий стан здоров'я

Дії Потапенка судом кваліфіковані за ч. 2 ст. 15 ч. 4 ст. 186 КК України, як закінчених замах на відкрите викрадення чужого майна (грабіж), вчинене в умовах воєнного стану.

Ознайомтесь із положеннями ст. 186 КК України та ст. 357 КК України.

Оцініть дії Потапенка.

Чи правильно суд кваліфікував дії Потапенка?

Чи може бути призначити покарання із застосуванням положень ч. 3 ст. 68 КК України?

Кейс-4

Громадянин Харінчук О., 25.09.1987 р.н., який проживає за адресою: м. Чернівці, вул. Миру, 4, кв. 8, будучи безробітним протягом тривалого часу, 15 січня 2025 року близько 22:00, перебуваючи в магазині «GOLD», розташованому в м. Чернівці, вирішив вчинити крадіжку цінного майна – золотого кільця з фі-

анітами. Зазначене діяння кваліфіковане за ч. 1 ст. 185 КК України (крадіжка). На момент вчинення цього правопорушення вирок за ним ще не був ухвалений.

Згодом, 11 квітня 2025 року, близько 15:55, біля відділення «Нова Пошта» №1, що знаходиться за адресою: м. Чернівці, вул. Боженка, 14А, Харінчук О. завдав тілесних ушкоджень громадянину Фоменко С., 12.03.1990 р.н. Ці дії кваліфіковані за ч. 1 ст. 125 КК України (умисне легке тілесне ушкодження).

Після виявлення обох кримінальних правопорушень справи було об'єднано в рамках сукупності кримінальних правопорушень для подальшого призначення покарання відповідно до норм КК України.

Який вид сукупності кримінальних правопорушень має місце у цій ситуації?

Які принципи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачені КК України, будуть застосовані до Харінчука О. з урахуванням вчинення ним крадіжки (ч. 1 ст. 185 КК України) та умисного легкого тілесного ушкодження (ч. 1 ст. 125 КК України)?

Чи може суд застосувати до Харінчука О. покарання шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим за сукупністю кримінальних правопорушень, і якщо так, то яке з них буде вважатися більш суворим?

Кейс-5

Громадянин Щур П., 30.08.2000 р.н., 17 грудня 2024 року був засуджений за вчинення крадіжки, передбаченої ч. 1 ст. 185 КК України до 2 років позбавлення волі. Вирок набрав законної сили, і Щур П. відбував призначене покарання у виправній установі. Під час відбування покарання, 20 лютого 2025 року, стало відомо, що 01 листопада 2024 року він вчинив ще одне кримінальне правопорушення — шахрайство, передбачене ч. 1 ст. 190 КК України, яке на момент винесення першого вироку не було враховане судом.

Згодом справу про шахрайство було передано до суду, і обвинувальним вироком Щура П. визнали винним за ч. 1 ст. 190 КК України. У ході судового розгляду з'ясувалося, що Щур П.

перебуває на обліку в психіатричному відділенні та, за висновком судово-психіатричної експертизи, є обмежено осудним через наявність психічного розладу, який не виключає його здатності усвідомлювати свої дії та керувати ними, але суттєво обмежує її.

Яким чином суд визначить остаточне покарання для Щура П. за сукупністю, враховуючи, що вирок за крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК України) уже набрав законної сили, а вирок за шахрайство (ч. 1 ст. 190 КК України) винесено пізніше?

Як обмежена осудність Щура П., встановлена судово-психіатричною експертизою, вплине на призначення остаточного покарання за сукупністю? Чи може суд замінити покарання у вигляді позбавлення волі на менш суворе з урахуванням цього факту?

Чи є підстави для застосування до Щура П. примусових заходів медичного характеру (ст. 94 КК України) з огляду на його обмежену осудність?

Як суд врахує той факт, що шахрайство (01 листопада 2024 року) було вчинено до винесення першого вироку (17 грудня 2024 року), але виявлено лише під час відбування покарання (20 лютого 2025 року)? Чи вплине це на порядок призначення покарання за сукупністю?

Чи може суд застосувати поглинання менш суворого покарання більш суворим?

Кейс-6

Громадянин Корж М., 20.01.1982 р.н., який проживає за адресою: м. Чернівці, вул. Кишинівська, 7, кв. 8, працюючи охоронцем на підприємстві, 12 травня 2023 року близько 23:00 вчинив кримінальне правопорушення. Перебуваючи за адресою: м. Чернівці, вул. Кишинівська, 90А, він викрав техніку з офісу підприємства, проникнувши до приміщення. Ці дії кваліфіковано за ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у приміщення). Суд розглянув справу і призначив Коржу М. покарання у виді 4 років позбавлення волі.

Після винесення вироку, але до початку відбування покарання, 19 березня 2024 року Корж М. вчинив ще одне кримінальне правопорушення. Перебуваючи в м. Чернівці, він здійснив грабіж із застосуванням насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я, щодо вагітної жінки Ніцай О., 12.04.2000 р.н., яка проживає за адресою: м. Чернівці, вул. Остапа Вишні, 9, кв. 90. Дії Коржа М. кваліфіковано за ч. 2 ст. 186 КК України (грабіж, поєднаний із насильством). Суд визнав його винним і призначив покарання у виді 5 років позбавлення волі.

Громадянин Корж М. свою провину в обох кримінальних правопорушеннях не визнав і ухилився від слідства до моменту затримання.

Чи утворюється сукупність вироків у даній ситуації?

Як суд визначить остаточне покарання Коржу М., враховуючи, що за крадіжку з проникненням (ч. 3 ст. 185 КК України) призначено 4 роки позбавлення волі, а за грабіж із насильством (ч. 2 ст. 186 КК України) — 5 років позбавлення волі?

Як суд врахує той факт, що грабіж (19 березня 2023 року) був вчинений після винесення вироку за крадіжку (12 травня 2022 року), але до початку відбування покарання, при призначенні покарання за сукупністю?

Кейс-7

5 травня 2024 року, близько 23:08, громадянин Іваненко, який має непогашену та незняту судимість і не став на шлях виправлення, перебував у приміщенні магазину «Продукти-515» ТОВ «АТБ-Маркет» за адресою: вул. Армійська, 1, м. Охтирка, Сумської області. У цей момент у нього раптово виник протиправний намір, спрямований на таємне викрадення чужого майна. Реалізуючи свій умисел із корисливим мотивом, Іваненко, переконавшись у відсутності власника та сторонніх осіб, таємно, повторно, шляхом вільного доступу, викрав із полиці магазину пляшку віскі «Jameson» об'ємом 5 л (40% об.), вартістю 3500 грн. Він сховав пляшку під куртку, пройшов повз касу, не розплатившись, і покинув магазин, отримавши можливість розпорядитися викраденим на власний розсуд. Таким чином, Іваненко завдав ТОВ «АТБ-Маркет» матеріальної шкоди на суму 3500 грн.

Дії Іваненка було кваліфіковано за частиною 2 статті 185 КК України як таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинене повторно. У ході судового розгляду було проведено амбулаторну судово-психіатричну експертизу (висновок № 73 від 17 листопада 2024 року), яка встановила, що на момент вчинення діяння Іваненко виявляв ознаки легкої розумової відсталості (виражена дебільність) і не міг повною мірою усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Оцініть дії Іваненка.

Чи підлягає Іваненко покаранню за вчинене ним кримінальне правопорушення?

Чи є підстави для застосування до Іваненка примусових заходів медичного характеру, якщо так то визначіть яких саме?

Кейс-8

10 квітня 2024 року в нічний час громадянин Сидоренко вчинив розбійний напад на перехожого, погрожуючи ножем, та заволодів його грошима й мобільним телефоном. За цим фактом його затримали, а діяння кваліфіковано за частиною 1 статті 187 КК України (Розбій, спрямований на заволодіння майном, поєднаний із погрозою застосування насильства, небезпечного для життя чи здоров'я потерпілого). Під час досудового слідства Сидоренко повадився адекватно, давав пояснення та визнавав свою вину. Проте через кілька місяців після затримання його поведінка різко змінилася: він став агресивним, перестав орієнтуватися в ситуації, не розумів, де перебуває, та не реагував на запитання.

У ході судового розгляду було призначено судово-психіатричну експертизу, яка встановила, що у Сидоренка розвинулося тяжке психічне захворювання. Через цей стан він втратив здатність усвідомлювати свої дії та керувати ними на момент розгляду справи.

Дайте оцінку діям Сидоренка.

Чи може Сидоренко бути притягнутий до кримінальної відповідальності?

Чи є підстави для застосування до Сидоренка примусових заходів медичного характеру, якщо так то визначить яких саме?

Чи може Сидоренко бути звільнений від подальших заходів медичного характеру, якщо його стан покращиться?

Кейс-9

24 листопада 2024 року, близько 23:00, у м. Канів Черкаської області громадянин Петров через вікно проник до будинку Іванова, розташованого за адресою: вул. Головна, 110. Звідти він таємно викрав чоловічу куртку вартістю 2 060,25 грн (згідно з висновком товарознавчої експертизи № 10/81 від 17 січня 2024 року) та грошові кошти в сумі 5 420 грн. Своїми діями Петров завдав потерпілому Іванову майнової шкоди на загальну суму 7 480,25 грн.

Діяння Петрова первинно кваліфіковано за частиною 3 статті 185 КК України як таємне викрадення чужого майна (крадіжка), поєднане з проникненням у житло.

Для з'ясування психічного стану Петрова та його здатності усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними суд призначив судово-психіатричну експертизу. Згідно з висновком № 23 від 15 січня 2024 року, виданим експертною судово-психіатричною комісією КНЗ «Черкаська обласна психіатрична лікарня Черкаської обласної ради» (аркуші справи 116–121), встановлено, що на момент вчинення діяння (24 листопада 2024 року) та на час розгляду справи Петров страждав на хронічне психічне захворювання — епілепсію з прогредієнтним перебігом. Захворювання супроводжувалося частими поліморфними пароксизмальними станами, вираженими декомпенсованими характерологічними змінами з асоціальною поведінкою та помірним інтелектуально-мнестичним зниженням. Цей стан позбавляв Петрова на момент діяння та продовжує позбавляти його здатності усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними.

Крім того, відповідно до висновку експерта, стан Петрова обумовлює пасивну суспільну небезпечність, яка полягає у відсутності активної агресії, але наявності схильності до імпульсивних, дезорганізованих дій через хворобливий стан, а також мо-

жливості потрапляння під вплив сторонніх осіб. Це створює високу ймовірність повторення суспільно небезпечних дій без усвідомлення їхніх наслідків.

Оцініть дії Петрова.

Чи може Петров бути притягнутий до кримінальної відповідальності?

Чи є підстави для застосування до Петрова примусових заходів медичного характеру, якщо так то визначте яких саме?

Чи може Петров бути звільнений від подальших заходів медичного характеру, якщо його стан покращиться?

Кейс 10

Близько 11 години 00 хвилин Іванченко, перебуваючи в приміщенні роздягальні спортивного залу НВК №26 за адресою: м. Луцьк, вул. Кравчука, 33, діючи умисно з корисливих мотивів і керуючись метою таємного викрадення чужого майна, шляхом вільного доступу, із кишені куртки Потапенко, яка знаходилась у роздягальні, таємно викрав належний потерпілій мобільний телефон марки "Xiaomi Redmi 4A". Вартість телефону становила 2500 гривень, всередині нього знаходились дві SIM-картки вартістю по 30 гривень кожна, а також телефон був у чохлах вартістю 300 гривень і мав захисне скло вартістю 200 гривень. Загальна сума завданої Потапенко майнової шкоди склала 3060 гривень.

Під час судового розгляду було враховано обставини, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Зокрема, Іванченко раніше не був судимий, вперше притягується до кримінальної відповідальності, позитивно характеризується за місцем проживання, завдані збитки відшкодовано в повному обсязі, а потерпіла Потапенко не наполягає на суворому покаранні, не має до обвинуваченого матеріальних чи моральних претензій і просить суд не застосовувати до нього жорстких заходів.

Суд, оцінивши особу винного та зазначені обставини, дійшов висновку, що виправлення та перевиховання Іванченка можливе без ізоляції від суспільства. За вчинення злочину, пе-

редбаченого ч. 1 ст. 185 КК України (крадіжка), суд обрав покарання у вигляді громадських робіт, яке є одним із передбачених санкцією цієї статті. Однак, враховуючи неповнолітній вік обвинуваченого та викладені пом'якшувальні обставини, на підставі ч. 1, ч. 2 п. 3 ст. 105 КК України суд звільнив Іванченка від відбування призначеного покарання. Натомість до нього застосовано примусові заходи виховного характеру у вигляді передачі під нагляд матері на строк 1 рік.

Які норми КК України регулюють застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх?

Чи відповідає передача під нагляд матері вимогам ст. 105 ч. 2 п. 3 КК України у цій справі?

Які умови повинні бути виконані для звільнення неповнолітнього від покарання з застосуванням виховних заходів?

Чи є передача під нагляд батьків єдиним можливим заходом у цьому випадку, чи суд міг обрати інший (наприклад, обмеження дозвілля)?

Чи враховано судом вік Іванченка як обов'язкову умову для застосування ст. 105 КК?

Які конкретні обставини справи свідчать про можливість виправлення Іванченка без ізоляції від суспільства?

Чи достатньо позитивної характеристики та відшкодування збитків для обґрунтування передачі під нагляд?

Як суд оцінив позицію потерпілої (відсутність претензій) при виборі цього заходу?

Чи вплинув факт, що Іванченко вперше притягується до відповідальності, на рішення про виховний захід?

Чи враховувалися особливості сімейного середовища Іванченка (наприклад, здатність матері здійснювати належний нагляд)?

Які обов'язки покладаються на матір Іванченка під час строку нагляду?

Чи встановлено судом конкретні вимоги до поведінки Іванченка під час дії заходу?

Який обсяг відповідальності матері у разі невиконання умов нагляду?

Чому суд обрав саме строк 1 рік для передачі під нагляд?

Чи є цей строк достатнім для досягнення мети виправлення та перевиховання Іванченка?

Чи може строк нагляду бути продовжений або скорочений за певних умов?

Які критерії будуть використовуватися для оцінки завершення строку нагляду?

Як суд оцінює ефективність передачі під нагляд у порівнянні з громадськими роботами, від яких Іванченка звільнено?

Які наслідки настануть, якщо Іванченко вчинить новий злочин під час дії виховного заходу?

Чи може невиконання умов нагляду призвести до заміни заходу на покарання?

Чи міг суд обрати інший примусовий захід виховного характеру, наприклад, направлення до спеціальної установи?

Чи достатньо відшкодування збитків у розмірі 3060 гривень і позиція потерпілої для того, щоб обрати передачу під нагляд замість громадських робіт?

Кейс 11

Мельничук визнаний винним у вчиненні хуліганства, передбаченого ч. 1 ст. 296 КК України. Встановлено, що 19 червня 2024 року приблизно о 08:00 годині, перебуваючи поблизу ветеринарної аптеки «ЗООФАРМ» за адресою: м. Токмак, вул. Шевченка, 48, Запорізька область, у ході конфлікту з потерпілою Анасійчук він умисно завдав їй один удар долонею в область лівої скроні та два удари рукою по обличчю. Внаслідок цих дій потерпілій були заподіяні легкі тілесні ушкодження, що спричинили короточасний розлад здоров'я.

Суд першої інстанції визнав Мельничука винним у вчиненні хуліганства (ч. 1 ст. 296 КК України) та призначив йому покарання у вигляді обмеження волі на строк 1 рік. Однак апеляційний суд, переглянувши справу, врахував щире розкаяння обвинуваченого, його позитивну характеристику за місцем проживання, а також інші пом'якшувальні обставини. З огляду на це, апеляційний суд на підставі ст. 105 КК України звільнив Мельничука від відбування призначеного покарання та застосував

до нього примусовий захід виховного характеру у вигляді передачі під нагляд батьків на строк 1 рік.

Чи відповідає застосування передачі під нагляд батьків вимогам ст. 105 КК України у справі Мельничука?

Які положення КК України дозволяють апеляційному суду замінити обмеження волі на виховний захід?

Чи є обов'язковою умовою для застосування ст. 105 КК України неповнолітній вік Мельничука, і чи підтверджено це у справі?

Чи враховано апеляційним судом тяжкість кримінального правопорушення (хуліганство за ч. 1 ст. 296 КК України) при виборі виховного заходу?

Чи передбачено законодавством можливість заміни обмеження волі виховним заходом для таких кримінальних правопорушень?

Які конкретні докази щирого розкаяння Мельничука були представлені в апеляційному суді?

Чи достатньо позитивної характеристики Мельничука для обґрунтування звільнення від покарання?

Чи враховувалася думка потерпілої Анасійчук щодо заміни покарання на виховний захід?

Які обов'язки покладаються на батьків Мельничука в рамках передачі під нагляд?

Чи є передача під нагляд батьків ефективною альтернативою обмеженню волі у цьому випадку?

Що станеться, якщо Мельничук вчинить новий злочин під час дії виховного заходу?

Чи може невиконання умов нагляду призвести до повернення покарання у вигляді обмеження волі?

Чи міг апеляційний суд обрати інший виховний захід, наприклад, обмеження дозвілля чи направлення до спеціальної установи?

Чому не було застосовано комбінацію виховних заходів для посилення впливу?

Чи достатньо щирого розкаяння та позитивної характеристики для заміни обмеження волі на передачу під нагляд батьків?

Кейс 12

6 серпня 2024 року в м. Одеса неповнолітній Андрій, якому на той момент виповнилося 16 років, разом із групою однолітків брав участь у кількох актах вандалізму. Зокрема, вони розгромили лавки в парковій зоні міста та розписали фарбою стіни громадських будівель. Після скоєння цих дій правоохоронні органи затримали Андрія та інших учасників групи. У ході розслідування було встановлено, що Андрій раніше не мав правопорушень і не притягувався до кримінальної відповідальності. Він виховувався в сім'ї з неблагополучними умовами: його батьки зловживали алкоголем, а мати звернулася до поліції із заявою, що не в змозі контролювати поведінку сина через складну сімейну ситуацію.

На підставі зібраних доказів Андрію було пред'явлено обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 2 ст. 296 КК України (хуліганство, вчинене групою осіб).

Ознайомтесь із положеннями ст. 296 КК України та ст. 105 КК України

Чи може бути застосовано до Андрія звільнення від покарання на підставі ст. 105 КК України та застосовано примусовий захід виховного характеру.

Чи дозволяє ст. 105 КК України застосовувати примусові заходи виховного характеру за хуліганство, вчинене групою осіб (ч. 2 ст. 296 КК)?

Чи є вік Андрія (16 років) достатньою підставою для розгляду виховних заходів замість покарання?

Які норми КК України враховуються при виборі виховного заходу для неповнолітнього у цій справі?

Чи може тяжкість злочину (групове хуліганство) стати перешкодою для застосування ст. 105 КК України?

Який конкретний виховний захід найкраще підходить Андрію: передача під нагляд, обмеження дозвілля чи направлення до спеціальної установи?

Який строк виховного заходу буде доцільним для виправлення Андрія — 1 рік чи більше?

Чи залежить строк заходу від тяжкості заподіяної шкоди (розгромлені лавки, розписані стіни)?

Чи може суд продовжити строк виховного заходу, якщо мета виправлення не буде досягнута?

Які критерії будуть використані для оцінки завершення строку заходу?

Чи є практика застосування певного строку для подібних правопорушень у неповнолітніх?

Кейс 13

20 травня 2024 року близько 14:00 в м. Чернівці по вул. Межигіренська біля МТК «Калинівський ринок» громадянин Ануфрій В.П. придбав у невідомої особи з метою збуту 3500 пачок цигарок марки «Malbogo» без марок акцизного податку за ціною 180 грн за блок та 3500 пачок цигарок марки «Marble» без марок акцизного податку за ціною 200 грн за блок. Загальна кількість — 7000 пачок. Тютюнові вироби були переміщені до автомобіля Ануфрія В.П. марки «Volkswagen Transporter».

Того ж дня Ануфрій В.П., керуючи автомобілем «Volkswagen Transporter», перевіз придбані цигарки з м. Чернівці до місця свого проживання — с. Слобода-Банилів Вижицького району, вул. Медова, 11, плануючи їх незаконно реалізовувати. Близько 20:00 20 травня 2024 року в с. Слобода-Банилів Вижицького району співробітники правоохоронних органів зупинили автомобіль Ануфрія В.П. Під час огляду було виявлено та вилучено 7 коробок цигарок марки «Malbogo» та 7 коробок цигарок марки «Marble» (загалом 7000 пачок), які не відповідають вимогам ДСТУ та не мають марок акцизного податку.

Крім цього Ануфрій В.П. у невстановлений час та місці придбав та перевіз до місця свого проживання тютюнові вироби без марок акцизного податку України, які зберігав там з метою збуту. Вказана обставина була виявлена 23 червня 2024 року під час проведення обшуку житла та іншого володіння Ануфрія В.П., в ході якого було виявлено та вилучено 3500 пачок тютюнових виробів марки «Compliment», які не відповідають вимогам ДСТУ.

З урахуванням всіх обставин суд призначив покарання у виді штрафу в розмірі 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 85000 грн. в дохід держави. На підставі ст.ст. 96-1, 96-2 КК України, п. 1 ч. 9 ст. 100 КПК України, транспортний засіб марки «Volkswagen Transporter» постановлено конфіскувати у власність держави.

Чи відповідає конфіскація автомобіля «Volkswagen Transporter» вимогам ст. 96-1 КК України як засобу вчинення злочину?

Які норми КК України дозволяють застосувати спеціальну конфіскацію до майна, використаного для перевезення цигарок?

Чи охоплює ст. 96-2 КК України порядок конфіскації транспортних засобів у подібних випадках?

Чи могла конфіскація транспортного засобу бути замінена іншим заходом, наприклад, штрафом за його використання?

Як конфіскація транспортного засобу корелює з основним покаранням у вигляді штрафу 85 000 грн?

Чи міг суд залишити автомобіль у власності Ануфрія В.П., застосувавши лише штраф за його використання у злочині?

Кейс 14

20 квітня 2024 року, приблизно о 18:00, у невстановленому місці громадянка Полтавська Оксана дістала свій мобільний телефон марки «iPhone 14» вартістю 37 000 грн, щоб зателефонувати своєму чоловіку, Полтавському Григорію. У цей момент поряд проходив громадянин Величко, який відкрито вирвав телефон з рук Полтавської Оксани та розпорядився ним на власний розсуд. Згодом Величко продав телефон за 4 000 грн, а отримані кошти зберігав при собі.

Чи підлягає спеціальній конфіскації мобільний телефон «iPhone 14» як предмет кримінального правопорушення на підставі ст. 96-1 КК України?

Чи дозволяють ст. 96-1 та ст. 96-2 КК України конфіскувати кошти, отримані Величком від продажу телефону?

Чи є відкрите виривання телефону з рук підставою для застосування спеціальної конфіскації за ст. 96-1 КК України

Як спеціальна конфіскація корелює з основним покаранням, яке може бути призначене Величку??

Кейс 15

Громадянка П. протягом тривалого часу вчиняла домашнє насильство щодо свого чоловіка К., що проявлялося у систематичних образах, психологічному тиску та приниженнях. Під час однієї із сварок П. завдала К. кількох ударів по обличчю та штовхнула його, внаслідок чого він отримав легкі тілесні ушкодження. Постраждалий К. звернувся до правоохоронних органів із заявою про вчинення щодо нього домашнього насильства. За результатами розслідування дії громадянки П. були кваліфіковані за статтею 126-1 КК України (Домашнє насильство). Суд визнав П. винною та призначив покарання у вигляді 240 годин громадських робіт. Додатково, відповідно до статті 91-1 КК України, суд наклав на П. обмежувальний захід – обов'язок пройти пробаційну програму. Проте після винесення вироку П. ухилялася від виконання цього обов'язку, не з'являючись до органу пробації. Начальник місцевого сектору пробації подав до суду клопотання про уточнення порядку виконання вироку через систематичне ігнорування П. своїх зобов'язань. Суд розглянув клопотання, але відмовив у його задоволенні, аргументуючи рішення тим, що проходження пробаційної програми є обов'язковим, а перешкод для її виконання з боку П. не встановлено.

Чи достатньо обґрунтованим було призначення пробаційної програми для громадянки П., враховуючи характер її дій (психологічне насильство та легкі тілесні ушкодження)?

Яка відповідальність передбачена за ухилення від виконання пробаційної програми?

Чи може невиконання пробаційної програми вважатися окремим правопорушенням (наприклад, за ст. 389 ККУ — ухилення від покарання)?

Чи можлива заміна громадських робіт на більш суворе покарання?

Кейс 16

Громадянин Іванов, будучи уповноваженою особою ТОВ «Верба-ВВ» на підставі установчих документів товариства, діючи за попередньою змовою з групою осіб, вчинив від імені та в інтересах ТОВ «Верба-ВВ» кримінальні правопорушення, передбачені ч. 2 ст. 209 КК України (Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, вчинена за попередньою змовою групою осіб).

Зловмисники розробили схему, за якою ТОВ «Верба-ВВ» уклало низку фіктивних договорів на поставку сільськогосподарської техніки з компаніями, зареєстрованими в офшорних зонах. Фактично поставки техніки не здійснювалися, а кошти, перераховані за цими договорами, у сумі 12 550 546 грн, були отримані злочинним шляхом внаслідок діяльності організованого злочинного угруповання, що займалося контрабандою наркотичних речовин. Іванов, знаючи про злочинне походження коштів, здійснював фінансові операції, перераховуючи їх на рахунки підконтрольних компаній і фізичних осіб, щоб приховати джерело походження цього майна. Частина легалізованих коштів була використана для придбання навантажувачів та екскаватора, які зареєстрували на ТОВ «Верба-ВВ».

Які основні та додаткові заходи кримінально-правового характеру за ст. 96-6 КК України можуть бути застосовані до ТОВ «Верба-ВВ» з огляду на вчинення Івановим легалізації майна від імені та в інтересах товариства?

Який розмір штрафу є пропорційним для ТОВ «Верба-ВВ», враховуючи суму легалізованих коштів у 12 550 546 грн і санкцію ч. 2 ст. 209 КК України?

За яких умов суд може ухвалити рішення про ліквідацію ТОВ «Верба-ВВ» замість штрафу?

Чи є достатні правові підстави для застосування конфіскації майна до ТОВ «Верба-ВВ»?

Кейс 17

Громадяни Мельник та Бойко, діючи за попередньою змовою, організували схему постачання віброізоляційних та шумо-

ізоляційних матеріалів російського виробництва від ООО «ТД Национальные Технологии» на територію України через польські компанії ТОВ «Noise-Car» та ТОВ «KRAKOWSKA FALA». Ця діяльність тривала після початку відкритої російської агресії проти України (після 24 лютого 2022 року) в умовах воєнного стану та мала на меті отримання прибутку.

Дії Мельника та Бойка кваліфіковано за ч. 2 ст.28 та ч. 4 ст. 111-1 КК України як провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, вчинене групою осіб за попередньою змовою. Обвинувачені повністю визнали свою вину та уклали з прокурором угоду про визнання винуватості, яка передбачала, зокрема, застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичної особи — ТОВ «Noise-Car».

Які основні та додаткові заходи кримінально-правового характеру за ст. 96-6 КК України можуть бути застосовані до ТОВ «Noise-Car» як юридичної особи, що виступала посередником у схемі постачання матеріалів із держави-агресора?

Який розмір штрафу для ТОВ «Noise-Car» буде пропорційним, враховуючи обсяг постачання матеріалів і корисливий мотив злочину?

Чи може суд застосувати конфіскацію майна до ТОВ «Noise-Car», якщо активи компанії, пов'язані зі злочином, перебувають за межами України?

За яких умов доцільно застосувати ліквідацію ТОВ «Noise-Car», якщо це польська юридична особа з діяльністю в Україні?

Чи може спеціальна конфіскація за ст. 96-2 КК України застосовуватися до ТОВ «Noise-Car» паралельно з заходами за ст. 96-6 КК України?

Які критерії суд має врахувати для вибору між штрафом, конфіскацією чи ліквідацією ТОВ «Noise-Car» у контексті воєнного стану?

Кейс 18

Директор ТОВ «Гамма-Трейд», діючи від імені та в інтересах товариства, здійснював фінансування терористичної організації «Східний щит», перераховуючи кошти на її банківські

рахунки. Ці кошти використовувалися для придбання зброї, боєприпасів та іншого обладнання, необхідного для здійснення терористичних актів. Крім того, ТОВ «Гамма-Трейд» надавало матеріально-технічну підтримку «Східному щиту», забезпечуючи транспортними засобами та приміщеннями для проведення зустрічей і зберігання зброї. Судом встановлено, що дії директора були спрямовані на підтримку терористичної діяльності та становили загрозу національній безпеці України.

Дії директора ТОВ «Гамма-Трейд» кваліфіковано за ст. 258-5 КК України (Фінансування тероризму). Суд визнав ТОВ «Гамма-Трейд» причетним до вчинення цього правопорушення як юридичну особу, до якої застосовуються заходи кримінально-правового характеру відповідно до статей 96-3–96-10 КК України.

Які заходи кримінально-правового характеру за ст. 96-6 КК України можуть бути застосовані до ТОВ «Гамма-Трейд» як юридичної особи, що фінансувала терористичну організацію «Східний щит»?

Чи достатньо дій директора ТОВ «Гамма-Трейд» для визнання товариства причетним до злочину за ст. 96-3 КК України, якщо він діяв від його імені та в його інтересах?

Чи є ліквідація ТОВ «Гамма-Трейд» пропорційним заходом, враховуючи пряму загрозу національній безпеці через підтримку тероризму?

Яке майно ТОВ «Гамма-Трейд» може підлягати конфіскації, якщо частина активів не була прямо задіяна у фінансуванні «Східного щита»?

Чи доцільно застосовувати штраф до ТОВ «Гамма-Трейд» замість ліквідації, і який розмір штрафу відповідав би тяжкості злочину?

7. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

1. Підготовка есе в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях.

Есе є різновидом науково-критичного нарису, одним із видів письмової роботи, що сприяє розвитку аналітичного мислення, аргументованого викладу власних ідей та критичного осмислення правових проблем.

Підготовка есе у контексті «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру», допомагає студентам глибше усвідомити складні аспекти призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру, тенденції розвитку кримінального законодавства та судової практики.

Робота над есе розвиває вміння чітко формулювати правові позиції, індивідуалізовано викладати певні проблеми, висловлювати оригінальні судження, що є важливим у професійній діяльності юристів, адвокатів, суддів та правозахисників.

Мета завдання:

На відміну від традиційних рефератів, есе має на меті:

- 1) доскональне вивчення всіх питань відповідного завдання;
- 2) поглиблене дослідженні вузькоспеціальної проблеми вказаної теми;
- 3) пошук й підбір необхідної для написання есе літератури, поглиблене її вивчення;
- 4) конспектування необхідних положень, суджень, які відбивають позицію автора;
- 5) формування авторської позиції щодо обраної теми.

Есе має не лише узагальнювати теоретичний матеріал, а й містити особисті роздуми автора, підкріплені науковими джерелами, а також матеріалами судової практики, опублікованої у відповідних виданнях.

Завдання роботи:

¾ всебічно вивчити тему завдання, що є предметом дослідження, при цьому використовуючи як основну, так і додаткову літературу, яка рекомендується (наукові статті, монографічні роботи, матеріали опублікованої судової практики з кримінальних проваджень).

¾ сформулювати аргументовану авторську позицію, що базується на критичному осмисленні питання;

¾ розглянути практичний аспект теми;

¾ структуровано та логічно викласти думки, дотримуючись правил академічного письма;

¾ відпрацювати навички юридичного аналізу, що необхідні для роботи в сфері кримінального судочинства.

Методичні рекомендації до індивідуального завдання

Структура есе:

Есе має бути чітким, коротким за обсягом і в той же час повним, достатнім для висвітлення найважливіших аспектів теми. Есе повинне мати логічну, послідовну та змістовну побудову, що включає наступні блоки:

Вступ:

- обґрунтування актуальності теми;
- постановка проблеми, яку планується дослідити;
- формулювання основної мети дослідження;
- короткий опис методології (які джерела використовуються, які правові акти, судова практика, доктринальні позиції аналізуються).

Основна частина:

- розкриття сутності досліджуваної проблеми;
- аналіз нормативно-правової бази;
- огляд наукових підходів і правових доктрин щодо досліджуваного питання;
- приклади з судової практики, що ілюструють проблематику;
- особистий критичний аналіз ситуації, формулювання ав-

торських висновків та пропозицій.

Висновки:

- узагальнення результатів аналізу;
- обґрунтування власної позиції;
- можливі перспективи розвитку правового регулювання чи вдосконалення практики призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в контексті досліджуваної теми.

Список використаних джерел:

- перелік нормативно-правових актів, наукових публікацій, судової практики, які були використані у процесі підготовки есе.

Рекомендації щодо обсягу та оформлення:

- Обсяг: **5-8 сторінок (без урахування списку джерел).**
- Шрифт: **Times New Roman, 14 pt;**
- Вирівнювання: **по ширині;**
- Міжрядковий інтервал - **1,5;**
- Абзацний відступ - **1,25;**
- Поля – **20 мм;**
- Посилання на джерела: у тексті виноска позначаються квадратними дужками з вказівкою в них порядкового номеру джерела за списком та через кому номер сторінки (сторінок), наприклад [5, с. 20]
- Перелік використаних джерел (шрифт прописний, розмір 14, вирівнювання по центру) оформляти згідно «ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Додаткові поради студентам:

- обирати тему, яка справді цікавить, це дозволить глибше зануритися у дослідження.
- не обмежуватись одним джерелом інформації – аналізуйте судову практику, думки науковців, міжнародний досвід.
- використовувати реальні кейси: практика додає есе аналітичного характеру та демонструє розуміння теми.

Теми до завдання

1. Справедливість у кримінальному праві: як знайти баланс між покаранням і виправленням?
2. Індивідуалізація покарання: мистецтво чи наука?
3. Вплив суддівського розсуду (дискреції) на призначення покарання: плюси та мінуси
4. Призначення покарання неповнолітнім: карати чи виховувати?
5. Резонансні кримінальні справи (провадження): як змінилася практика призначення покарання?
6. Кримінальне покарання та суспільний резонанс: чи має суспільство впливати на суддів?
7. Чому одні злочинці отримують суворе покарання, а інші – умовний термін?
8. Відмінності у призначенні покарання в різних регіонах України: чи існує «регіональна несправедливість»?
9. Вплив Європейського суду з прав людини на практику призначення покарання.
10. Реформа кримінального правосуддя в Україні: що варто змінити у призначенні покарань?
11. Судова практика України у справах про сукупність кримінальних правопорушень: аналіз тенденцій
12. Сукупність кримінальних правопорушень: як забезпечити справедливість у покаранні.
13. Поглинання чи складання покарань при сукупності кримінальних правопорушень: який підхід є більш справедливим?
14. Чи потрібен в Україні альтернативний механізм призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?
15. Співвідношення принципів справедливості та доцільності при призначенні покарання за сукупністю правопорушень.
16. Значення суддівського розсуду у призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
17. Проблеми реалізації примусового лікування у пенітенціарних установах
18. Практика застосування спеціальної конфіскації в боротьбі з корупційними кримінальними правопорушеннями.
19. Перспективи вдосконалення законодавства щодо спеціальної конфіскації в Україні

20.Застосування штрафів до юридичних осіб: ефективність як заходу кримінально-правового характеру.

2. Аналіз опублікованої судової практики за напрямом «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру»

Вивчення опублікованої судової практики з кримінальних проваджень методом аналізу є одним із видів індивідуальної роботи студентів, яка спрямована на ґрунтовне вивчення чинного кримінального законодавства і практики його застосування, а також оволодіння навичками аналізу, узагальнення визначення її стану і тенденцій.

Відомо, що здійснення кримінального судочинства завжди пов'язано з розглядом конкретних кримінальних проваджень та прийняттям відповідних процесуальних рішень, які потребують як правильного тлумачення закону про кримінальну відповідальність, так і точного та обґрунтованого його застосування. За багаторічний період практичної діяльності суди різних рівнів накопичили величезний позитивний досвід щодо цього. Матеріали судової практики опубліковані у різних джерелах і їх використання як у науковій, педагогічній, так і в суто практичній діяльності юриста є не тільки корисним, а й у деяких випадках конче необхідним для правильного роз'яснення та застосування чинного кримінального законодавства.

Досліджуючи судову практику, важливо простежити, як із плином часу й накопиченням знань, поглибленням наукових досліджень і збагаченням практичного досвіду змінювалися підходи до призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру, застосування інших норм та інститутів кримінального права України як Загальної, так і Особливої частин.

Судові акти являють собою значну цінність як для науковців, так і для практичних працівників. Безумовно, корисними вони є і для студентів вищих юридичних навчальних закладів, які вивчають «Практику призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру». Особливе значення для правильного застосування закону про кримінальну

відповідальність мають правові позиції Верховного Суду, який згідно із законодавством про судоустрій та статус суддів здійснює аналіз судової статистики, узагальнення судової практики, забезпечує однакове застосування норм права судами.

Верховний Суд у своїх правових позиціях розкриває дійсний зміст кримінально-правових норм з метою забезпечення їх правильного й однакового розуміння. Правова позиція ВС у кримінальному провадженні є орієнтиром для судів інших інстанцій під час здійснення правозастосування в таких правовідносинах.

Методичні рекомендації до індивідуального завдання

Аналіз опублікованої судової практики як вид індивідуальної роботи виконується протягом навчального семестру. Зміст такої роботи полягає в аналізі судового рішення з конкретної справи за відповідним завданням наукового керівника згідно з навчальною програмою курсу «Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру».

Тема зазначеної роботи обирається студентом самостійно, проте з урахуванням порад наукового керівника. Для виконання такої роботи треба звернутися до джерел опублікованої судової практики і обрати одне із опублікованих судових рішень чи роз'яснень щодо застосування кримінального законодавства, які містяться у відповідних правових позиціях Верховного Суду. При виконанні роботи необхідно перш за все глибоко вникнути в суть проблеми, звернувшись до відповідних норм КК України, рекомендованої обов'язкової (підручників, науково-практичних коментарів КК України) та додаткової літератури за темою дослідження. Аналізуючи конкретний казус (кримінальне правопорушення), що був предметом судового розгляду, треба вирішити питання про обґрунтованість та законність застосування відповідних норм КК України, навести необхідні аргументи правильності (чи, навпаки, помилковості) їх застосування, надати необхідні додаткові (крім тих, що містяться в опублікованих матеріалах судової практики) аргументи.

Предметом аналізу можуть бути й окремі правові висновки щодо застосування кримінального законодавства у відповідних постановях Верховного Суду. У таких випадках слід навести для аргументації і підтвердження тієї чи іншої позиції Верховного Суду факти і обставини конкретної справи, яка була розглянута судом і по ній відбулося судове рішення.

Можна охопити й декілька судових рішень з однієї і тієї ж категорії справ із формулюванням загальних висновків по тому чи іншому питанню застосування закону про кримінальну відповідальність.

Можливо використовувати й інші джерела, які були відшукані самостійно або за рекомендацією викладача. З приводу питань, що виникають під час написання роботи, варто звернутися за допомогою до викладача.

Рекомендації щодо обсягу та оформлення:

- Обсяг: **7-10 сторінок**
- Шрифт: **Times New Roman, 14 pt;**
- Вирівнювання: **по ширині;**
- Міжрядковий інтервал - **1,5;**
- Абзацний відступ - **1,25;**
- Поля – **20 мм;**
- Посилання на джерела: у тексті виноски позначаються квадратними дужками з вказівкою в них порядкового номеру джерела за списком та через кому номер сторінки (сторінок), наприклад [5, с. 20]
- Перелік використаних джерел (шрифт прописний, розмір 14, вирівнювання по центру) оформляти згідно «ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

3. Аналіз змін у кримінально-правовому регулюванні призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в умовах правового режиму воєнного стану.

Скласти проєкт судового акта в частині призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в умовах воєнного стану;

Сучасні реалії воєнних викликів зумовлюють необхідність переосмислення принципів кримінального правозастосування. Розгляд кримінальних проваджень у період воєнного стану має суттєві особливості, що зумовлені адаптацією судової практики до реалій воєнного часу. Для впорядкування нових відносин, що викликані війною, вносяться численні зміни до чинного кримінального законодавства. Такі зміни включають:

- посилення кримінально-правового захисту основ національної безпеки України;
- унормування кримінальної відповідальності за міжнародні злочини;
- врегулювання особливостей судового провадження в умовах воєнного стану;
- криміналізацію нових форм суспільно небезпечних діянь в інших сферах;
- посилення відповідальності за загальнокримінальні злочини та кримінальні проступки;
- кримінально-правове стимулювання соціальної активності громадян щодо заподіяння шкоди ворогові;
- модифікацію чинної системи кримінально-правових засобів;
- зміни в правилах застосування кримінально-правових засобів.

Аналіз цих аспектів дозволяє студенту розуміти, як працює кримінальне судочинство під час війни, як практично застосовуються норми кримінального права під час воєнного стану в країні, які нові виклики стоять перед судовою системою та які існують можливості створення оптимальної моделі воєнно-кримінального права України, що матиме відповіді на всі виклики, що їх породжує війна.

Мета завдання:

Формування у здобувачів глибокого розуміння правового регулювання призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в умовах правового режиму воєнного стану, розвиток аналітичного мислення, навичок юридичного письма та стратегічного правозастосування.

Це завдання має навчити студентів:

- аналізувати зміни у кримінальному законодавстві обумовлені воєнним станом;
- виявляти проблемні аспекти призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в умовах воєнного стану;
- оперувати методами, способами, засобами призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру;
- самостійно складати судові акти в частині призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в умовах воєнного стану;
- структурувати аргументацію та розробляти алгоритм мотивування судового акта в частині призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру;

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Структура виконання завдання:

Теоретична частина:

- огляд змін у КК України, що обумовлені воєнним станом;
- вплив воєнного стану на призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру;
- дослідження судової практики (аналіз конкретних справ).

Практична частина:

- проєкт судового акта в частині призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру в умовах воєнного стану;

Розробка алгоритму мотивування:

Вироку суду в частині призначення покарання

1. Формулювання загальних засад призначення покарання
2. Визначення обставин, що впливають на покарання
3. Вибір виду та розміру покарання
4. Обґрунтування застосування або незастосування звільнення від відбування покарання
5. Формулювання мотивувальної частини рішення
6. Висновок

Судового акта в частині застосування заходів кримінально-правового характеру

1. Визначення правових підстав для застосування заходів
2. Встановлення фактичних обставин, що обґрунтовують необхідність застосування заходів
3. Обґрунтування пропорційності заходів
4. Висновок і мотивувальна частина судового акта

Рекомендації щодо обсягу та оформлення:

- Обсяг: **6-10 сторінок (без урахування списку джерел).**
- Шрифт: **Times New Roman, 14 pt;**
- Вирівнювання: **по ширині;**
- Міжрядковий інтервал - **1,5;**
- Абзацний відступ - **1,25;**
- поля – **20 мм;**
- Посилання на джерела: у тексті виноски позначаються квадратними дужками з вказівкою в них порядкового номеру джерела за списком та через кому номер сторінки (сторінок), наприклад [5, с. 20]
- Перелік використаних джерел (шрифт прописний, розмір 14, вирівнювання по центру) оформляти згідно «ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

8. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАЙ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Стан дослідження проблем призначення покарання в науці кримінального права.
2. Поняття та система призначення покарання за кримінальним законом України.
3. Загальні та спеціальні норми про призначення покарання.
4. Види (межі) призначення покарання. Методи призначення покарання.
5. Суддівський розсуд при призначенні покарання: підстави, види, характеристика.
6. Призначення покарання як стадія правозастосовчої діяльності.
7. Судові помилки. Види та значення для правосудності рішення.
8. Узагальнення практики вищими судовими інстанціями та його роль при призначенні покарання.
9. Правові позиції ВС та їх врахування у практиці призначення покарання.
10. Практика ЄСПЛ та її вплив на призначення покарання в Україні.
11. Формалізація призначення покарання в Україні з урахуванням іноземного досвіду: шляхи та реалізація у судовій практиці.
12. Поняття, види та значення принципів призначення покарання.
13. Спеціальні принципи інституту призначення покарання.
14. Взаємозв'язок та співвідношення загальних засад призначення покарання та принципів призначення покарання.
15. Вплив принципів призначення покарання на формування, закріплення у кримінальному законі та застосування загальних засад призначення покарання.
16. Поняття, ознаки та значення загальних засад призначення покарання, які законодавчо закріплені у ст. 65 КК України. Оптимізація загальних засад призначення покарання

17. Критерії призначення покарання за кримінальним законодавством України.

18. Значення Загальної і Особливої частини КК України при призначенні покарання.

19. Призначення покарання в межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК України. «Вихід» за межі санкції статті Особливої частини КК України при призначенні покарання. Межі суддівської дискреції. Особливості практичної реалізації вимог даної загальної засади призначення покарання з урахуванням конструкції санкцій статей Особливої частини КК України.

20. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК України. Техніка використання положень Загальної частини КК при призначенні покарання. Теоретичні аспекти визначення переліку положень Загальної частини КК України, які повинні враховуватися судом при реалізації даної загальної засади призначення покарання. Судові помилки при застосуванні даної загальної засади призначення покарання.

21. Теоретичні та практичні аспекти оцінка відомостей про особу винного під час призначення покарання.

22. Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості конкретного вчиненого кримінального правопорушення: особливості визначення та врахування у судовій практиці.

23. Поняття та особливості впливу на призначення покарання обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання.

24. Поняття та види спеціальних правил призначення покарання.

25. Призначення покарання одиничне за незакінчене кримінальне правопорушення: критерії призначення покарання, порядок обчислення строку або розміру покарання; проблемні аспекти призначення покарання.

26. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті: критерії, проблемні аспекти, типові судові помилки призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

27. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: поняття, правова природа, підстави, види, співвідно-

шення із загальними засадами призначення покарання, типові судові помилки.

28.Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання: підстави, порядок обчислення строку або розміру покарання, відмінність від призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

29.Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від суміжних кримінально-правових понять.

30.Порядок і межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

31.Етапи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

32.Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.

33.Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.

34.Порядок призначення покарання у випадку «розірваної» сукупності кримінальних правопорушень.

35.Судова практика призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Напрями вдосконалення та деталізації правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

36.Поняття сукупності вироків. Відмінність сукупності вироків від суміжних кримінально-правових понять.

37.Порядок та межі призначення покарання за сукупністю вироків.

38.Етапи призначення покарання за сукупністю вироків.

39.Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю вироків.

40.Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю вироків.

41.Порядок призначення покарання у випадку, коли засуджений після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання вчинив два або більше кримінальних правопорушення.

42.Судова практика призначення покарання за сукупністю вироків. Актуальні проблеми призначення покарання за сукупністю вироків в Україні.

43.Складання покарань та зарахування строків попереднього ув'язнення: сучасний стан законодавчої регламентації та практика застосування. Обчислення строків покарання.

44.Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа, мета та основний кримінально-правовий зміст.

45.Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

46.Порядок призначення примусових заходів медичного характеру.

47.Види примусових заходів медичного характеру.

48.Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру, що передбачені КК України.

49.Теоретичні та практичні проблеми продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

50.Поняття примусового лікування, його юридична природа, мета та основний кримінально-правовий зміст. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

51.Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування. Теоретичні та практичні проблеми застосування примусового лікування.

52. Поняття та правова природа примусових заходів виховного характеру. Практичні аспекти застосування примусових заходів виховного характеру.

53.Місце примусових заходів виховного характеру в системі кримінально-правових заходів. Підстави та умови застосування примусових заходів виховного характеру.

54.Система примусових заходів виховного характеру.

55.Строкові примусові заходи виховного характеру.

56.Безстрокові примусові заходи виховного характеру.

57. Кримінально-правова характеристика окремих примусових заходів виховного характеру.

58. Скасування примусових заходів виховного характеру та дострокове звільнення неповнолітніх від примусових заходів виховного характеру.

59. Поняття, юридична природа та функціональне призначення спеціальної конфіскації.

60. Розмежування конфіскації майна як виду покарання і спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру.

61. Передумови, підстави та умови визначення спеціальної конфіскації.

62. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Предмет та суб'єкт спеціальної конфіскації.

63. Майно, до якого не може бути застосована спеціальна конфіскація. Процесуальний порядок застосування спеціальної конфіскації.

64. Практика ЄСПЛ щодо застосування спеціальної конфіскації. Судова практика щодо застосування спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру.

65. Поняття, ознаки та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство відповідно до КК України.

66. Правова природа та місце обмежувальних засобів у системі кримінально-правових заходів. Відмінність обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство відповідно до КК України від спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.

67. Строки застосування відповідних обмежувальних заходів.

68. Кримінально-правова характеристика окремих обмежувальних заходів.

69. Механізм застосування обмежувальних заходів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативні акти:

1. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036#Text

2. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text

3. Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками від 30 листопада 1964 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_007#Text

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

5. Конвенція про передачу засуджених осіб від 21 березня 1983 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_025#Text

6. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

7. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

10. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 1 жовтня 1996 року № 392/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/96-%D0%B2%D1%80#Text>

11. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#top>

12. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

13. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.

2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Ташенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.

3. Вереша Р.В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2022. 612 с.

4. Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія / Р.О. Мовчан. Київ: Норма права, 2022. 244 с.

5. Волинець Р.А. Аналіз висновків Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 7. С. 224–229.

6. Волинець Р.А. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків у практиці Верховного Суду (частина II). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 432–436.

7. Волинець Р.А. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків у практиці Верховного Суду (частина III). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 9. С. 284–288.

8. Конопельський В.Я., Плужник О.І., Резніченко Г.С. Основи кримінального права : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2021. 302 с.

9. Кримінальна політика у сфері покарань = Criminal Policy in the Sphere of Sentencing / Б.М. Головкін, В.О. Туляков, В.М. Бурдін, М.В. Романов, І.З. Сень, А.С. Хільченко (Макаренко); тех. ред. Ю.Д. Батан ; за ред. Б. Головкіна, Г. Шмельцер. Одеса: Гельветика, 2022. 209 с.

10.Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / О.М. Литвинов, Ю.В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю.В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.

11.Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / А.А. Васильєв, Є.О. Гладкова, О.О. Житний та ін.; за заг. ред. проф. О.М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

12.Кримінальне право України. Загальна частина : тексти лекцій : навчально-методичний посібник / А.Я. Берш, В.П. Кедик, Е.Е. Кузьмін та ін. ; за заг. ред. Н.А. Мирошниченко, Є.Л. Стрельцова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Астропрінт, 2022. 328 с.

13.Кримінальне право України. Частина 1: конспект лекцій: навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» / О.В. Попович, Л.В. Томаш, П.П. Латковський. Чернівці, 2022. 182 с.

14.Кримінальне право. Загальна частина: науково-експертні висновки / за ред. П.С. Берзіна. Київ: Алерта, 2024. 662 с.

15.Кримінальне право. Частина 1: навчально-методичний посібник для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи / О.В. Попович, А.Р. Воробчак, К.А. Возняковська, О.В. Лещенко. Чернівці, 2022. 124 с.

16.Кримінальний кодекс України : проєкт (станом на 1.08.2024). URL: <https://shorturl.at/02iLO>

17.Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021 / упоряд. С.Г. Туманов. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 976 с.

18.Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар. / За заг. ред. Копотуна І. М. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 1370 с.

19.Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси: постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного кримінального суду (практика 2021 року) / упоряд. О. М. Ткачук. Харків : Право, 2022. 432 с.

20.Марін О., Павлик Л. Заходи кримінально-правового характеру: навчальний. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 96 с.

21.Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. Київ : Професіонал, 2021. 912 с.

22.Нікіфорова Т.І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру: навчальний посібник. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 175 с.

23.Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар / А.А. Вознюк, О.О. Дудоров, Р.О. Мовчан, С.С. Чернявський та ін.; за ред. А.А. Вознюка, Р.О. Мовчана, В.В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.

24.Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальному судочинстві / упоряд.: Вереща Р.В., Карпунцов В.В. Київ : Алерта, 2022. 322 с.

25. Призначення покарання: навч.-метод. посібник / уклад. Жаровська Г.П., Ющик О.І.. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 96 с.

26. Саченко А.П. Практика Європейського суду з прав людини. Кримінальний аспект. Харків: Видавництво Право, 2021. 208 с.

27.Туркот М.С., Столітній А.В., Шмаленя С.В., Снігар М.І. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини. Київ : Норма права, 2022. 1104 с.

28.Тютюгін В.І. Лекція за темою «Призначення покарання за сукупністю злочинів (статті 70, 72 КК України). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2020. № 1 (13). С. 313-335.

9.2. Допоміжна:

1. *Актуальні проблеми кримінального права* : матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П.П. Михайленка (Київ, 30 листоп. 2022 р.) / редкол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін. / упоряд. А.А. Вознюк, О.М.

Шармар, О.А. Федоренко. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 292 с.

2. Антонюк Н.О., Новаковська І.Ю. Правові висновки об'єднаної та Великої палат у кримінальній юрисдикції. Київ: Алерта, 2024. 212 с.

3. Асанов, Д. Бісюк О. Покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю в умовах сучасного міжнародного збройного конфлікту. *Молодий вчений*. 2024. 4 (128). С141-146.

4. Балобанова Д.О. Динаміка кримінального права: доктринальні положення: монографія. Одеса: Фенікс, 2020. 358 с

5. Басалюк Н.В. Система покарань у доктрині кримінального права України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. Вип. 85. С. 11-21.

6. Бережнюк В.М. Поняття та загальні критерії індивідуалізації покарання при призначенні покарання за кримінальним правом України : дис.. канд..юрид. наук. Львів, 2021. 225 с.

7. Вознюк А.А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 308-317.

8. Горбачова І.М. Порушення принципів пеналізації при визначенні караності діянь за КК України. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 2. С. 117–122.

9. Горбачова І.М. Сучасні тенденції у запровадженні інституту заходів безпеки в кримінальному праві України. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*: зб. наук. статей. 2020. № 1. С. 86-91.

10. Горностай А.В. Окремі проблемні питання призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. № 17. С. 125-129.

11. Горностай А.В., Горностай Є.В. Розвиток правового регулювання призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення за Кримінальним кодексом України 2001 року. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 356-359.

12.Горностай А.В., Іванцова А.В. Призначення покарання за готування до злочину: проблемні питання. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 24. С. 159-163.

13.Гранкіна В.І. Наглядова пробація при виконанні покарань, альтернативних позбавленню волі : дис. ... д-ра філософії : 081. Кропивницький, 2023. 276 с.

14.Гритенко О.А. Аналіз окремих змін до ст.ст. 75, 69 Кримінального кодексу України стосовно військових кримінальних правопорушень: позитивні та негативні аспекти. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 8. <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-01-11>

15.Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 2022. 212 с.

16.Казначеева Д.В. Проблеми призначення покарання щодо неповнолітніх. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2020. № 1 (22). С. 176-182.

17.Козаченко О.В. Поняття та властивості покарання на засадах культуро-антропологічної методології. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки*. 2019. Вип. 2. С. 44-49.

18.Коновальчик Є.О. Інститут призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: минуле, сьогодення, майбутнє. *Збірник наукових праць ХНПУ Імені Г. С. Сковороди «Право»*. 2022. № 35. С. 53-61.

19.Кравчук О., Михайленко Д. Воєнний стан як обставина, яка впливає на кваліфікацію злочину та призначення покарання. URL: <https://pravo.ua/voennyi-stan-iaak-obstavyna-iaaka-vplyvaie-na-kvalifikatsiiu-zlochyну-ta-pryznachennia-pokarannia/>.

20.Крикливець Д.Є. Деякі питання заміни покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Випуск 75. Том 2. С. 100-104.

21.Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни: основні тенденції. 2022 рік: монографія / авт. кол.: М.Г. Вербенський, О.Г. Кулик, І.В. Наумова та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. М.Г. Вербенського. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 388 с.

22.Кримінальний кодекс України. Окремі думки суддів. Постатейні матеріали. Станом на 01 березня 2024 р. : наук.-практ. посіб. / уклад.: А.В. Столітній, С.В. Шмаленя, М.С. Туркот, М.І. Снігар ; за заг. ред. д.ю.н., проф. А.В. Столітного; Київ: Норма права, 2024. 1080 с.

23.*Кримінально-правова охорона безпеки людини, нації, світу: фундаментальність, трансдисциплінарність і ноонауковість убезпечення* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 трав. 2024 р.) / редкол.: Л.М. Демидова (голов. ред.), Ю.А. Пономаренко, С. О. Харитонов та ін. ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. права, Каф. кримін.-прав. політики ; Гром. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права», Відокремл. підрозділ в Харківс. обл. Харків : Право, 2024. 280 с.

24.*Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні* : матеріали міжнар. наук. конф., м. Харків, 5 трав. 2022 р. / упоряд. та заг. ред.: Ю.В. Баулін, Ю.А. Пономаренко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Нац. шк. суддів України ; Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права» ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків : Право, 2022. 310 с.

25.Кузьмін Е.Е, Шор А.М. Особливості покарання та його призначення неповнолітнім в Україні: спроба узагальнення проблем та узгодження пропозицій: *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 342-347.

26.Лабезна А.В. Довічне позбавлення волі: проблема перспектив умовно-дострокового звільнення. *Молодий вчений*. 2019. № 5 (69). С. 477-482.

27.Лахова О.В. Правова природа спеціальної конфіскації: захід кримінально-правового характеру чи забезпечення кримінального провадження? *Право та державне управління*. 2023. № 1. С. 315-318.

28.Марисюк К. До питання про поняття загальних засад призначення покарання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 3. С. 114-118.

29.Марисюк К. Принципи призначення покарання та загальні засади призначення покарання: співвідношення понять. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки!»*. 2022. № 1 (33). С. 176-180.

30.Мирошніченко Н.А., Басалюк Н.В. Покарання за злочини: новий концепт. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. 2021. Вип. 67. С. 180-186.

31.*Наступність у кримінальному праві*: до 70-річчя проф. Ю.В. Бауліна : матеріали наук. конф. (м. Харків, 8 верес. 2023 р.) / редкол.: Ю.А. Пономаренко (голова), О.В. Харитонova, Н.В. Маслак та ін. ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, каф. кримін. права. Харків : Право, 2023. 352 с.

32.*Новітні кримінально-правові дослідження – 2021* : Альманах наукових праць / за ред. проф. Є.Л. Стрельцова, проф. О.В. Козаченка, О.М. Мусиченко. Миколаїв : МПП НУ «ОЮА», 2021. 262 с.

33.Оробець К.М. Пробаційний нагляд – новий вид покарання в Україні: аналіз законодавчої реформи як напрямку кримінально-правової політики з точки зору аксіологічного підходу. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 11 (17). С. 653-662.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/download/7345/7386>

34.Оробець К. Покарання у виді пробаційного нагляду: особливості призначення та виконання. *Наука і техніка сьогодні. Серія : право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки*. 2024. 1 (29). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1\(29\)-147-160](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-1(29)-147-160)

35.Остапчук Л.Г. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство: національний та зарубіжний досвід. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.87>

36.Попович О. В., Томаш Л. В. Заміна покарання як спосіб дотримання та захисту прав і свобод осіб, засуджених до довічного позбавлення волі в Україні: постановка проблеми. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. 2022. Випуск 59. С. 61-64.

37.Попович О.В., Томаш Л.В. Інструментально-правова природа умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. № 83, частина 3. С. 122-127. URL: <https://shorturl.at/QeZES>

38.Попович О.В., Томаш Л.В. Строковість позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю: проблеми теорії та практики. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: журнал. Серія Право*. 2023. Вип. 15 (27). Т. 2. С. 291-298. DOI: 10.33098/2078-6670.2023.15.27.2.291-298

39.Романцова С.В. Обмежувальні заходи в системі протидії домашньому насильству. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. URL: http://lsej.org.ua/10_2023/170.pdf. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/170>

40.Сосонська А.І. Призначення покарання особі, яка в період іспитового строку вчинила нове кримінальне правопорушення (ч. 3 ст. 78 КК України). *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. С. 153-161.

41.Сьомі Харківські кримінально-правові читання «Кримінально-правові рефлексії на актуальні виклики сьогодення» : матеріали міжнар. наук. студент. конф. (м. Харків, 27 квіт. 2023 р.) : електрон. наук. вид. / редкол.: Ю.А. Пономаренко (голов. ред.) та ін. ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В.В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України ; Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». Харків : Право, 2023. 108 с.

42.Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.

43.Туляков В. О. Пеналізаційна практика у європейському кримінальному дискурсі : навчальний посібник / В.О. Туляков, Ф.Ш. Іскендеров, А.С. Хильченко. Одеса : Гельветика, 2020. 116 с.

44.Тютюгін В.І. Конфіскація майна як вид покарання. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2022. № 1 (17). С. 213-226.

45.Хавронюк М.І. Проступок, його сутність і порядок досудового розслідування та судового розгляду: новітні середньоазійські підходи у порівнянні із вже відомими. *Право України*. 2020. № 2. URL:

<https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/07/27/havronyuk-m-i-prostupok-jogo-sutnist.pdf112>.

46.Хильченко (Макаренко) А.С. Деякі питання призначення покарання на підставі угод. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 274–279.

47.Шинкарьов Ю.В. Призначення покарання неповнолітнім особам як спеціальна засада призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. 2023. Випуск 38. С. 54-60.

48.Шинкарьов Ю.В. Щодо виокремлення ознак спеціальних засад призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. 2019. Випуск 30. С. 99-103.

49.Шинкарьов Ю.В. Щодо методики визначення елементів системи спеціальних засад призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. 2022. Випуск 35. С. 62-68.

50.Ющик О.І. Теорія та практика призначення покарання за незакінчений злочин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Т.2. Випуск 59. 2019. С. 109-112.

51.Яценко А. М. Обмежувальні заходи кримінально-правового характеру: окремі міркування з приводу нормативної визначеності причиннофакторного комплексу їх здійснення та загальних засад застосування. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2022. № 1 (26). С. 24–31.

9.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
2. www.echr.coe.int – Європейський суд з прав людини.
3. <https://ccu.gov.ua/index.php> – Конституційний Суд України.
4. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд.

5. <https://court.gov.ua/> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <https://reyestr.court.gov.ua> – Єдиний держаний реєстр судових рішень.
7. <http://dspace.onua.edu.ua> – eNUOLAIR репозитарій (архів) НУ ОЮА.
8. <http://ivpz.org> – Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності ім. акад. В.В. Сташиса НАПрН України.
9. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
10. <https://nlu.org.ua/> – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.

Навчально-методичне видання

Практика призначення кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового характеру: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня; галузь знань – 08 «Право», спеціальність - 081 «Право» / О.В. Попович, Л.В. Томаш. Чернівці, 2025. 131 с.

В авторській редакції

Підп. до друку 18.02.2025.

Формат 60x84/16.

Папір офс. Гарнітура Times New Roman Сут.

Друк офс. Ум. друк. арк. Обл.-вид. арк.

Тираж 100 пр. Ціна договірна